ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 4 mei 2013

SPOTLIGHT
Willemstad kleurt oranje 3

REPORTAGE
35 jaar Bistro Le Clochard 5

CULTUUR
Cola Debrotprijs voor Norman de Palm 7

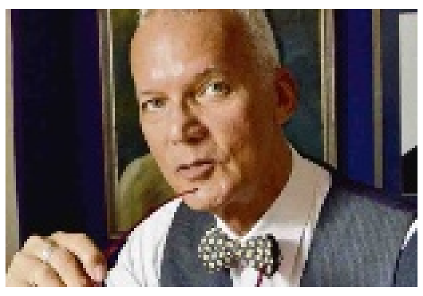

Amigoe exclusief bij troonswisseling

Meer dan duizend vertegenwoordigers van de Nederlandse en internationale media hadden zich aangemeld om van dichtbij verslag te doen van de troonswisseling in Amsterdam. In de Nieuwe Kerk was er slechts plaats voor 38 journalisten. Als enige krant uit het Caribisch deel van het Koninkrijk werd de Amigoe geselecteerd in de persoon van Otti Thomas. Een verslag van de troonswisseling van uur tot uur.

Amigoe-correspondent Otti Thomas poseert voor de troonzetels.

5.57 uur: Mijn trein vertrekt van Voorschoten naar Amsterdam Centraal. Ik vergeef het mezelf nooit als ik te laat zou komen bij dit evenement. Rekening houdend met lollige jongeren die aan de noodrem trekken en defecte treinen, vertrek ik op tijd. De trein blijkt nagenoeg leeg en de reis verloopt zonder oponthoud.

7.00 uur: Mijn aankomst op Amsterdam Centraal Station. Er lopen ongetwijfeld mensen op het Stationsplein, maar ik zie ze niet. Mijn enige zorg is de juiste metro te vinden, maar een gids stelt me gerust. Alle metro's gaan naar het Waterlooplein, waar de geaccrediteerde pers zich moet verzamelen.

7.15 uur: Ik ben op tijd. Dat wil zeggen, ik ben twee uur te vroeg. Een overdaad aan koffie eist zijn tol. Op zoek naar een wc zie ik standhouders die hun stalletjes inrichten en een satellietwagen van de NOS voor beelden van demonstraties, waar uiteindelijk slechts een handjevol mensen op af blijkt te komen. Er is ook heel veel politie, zodat wildplassen niet meer tot de mogelijkheden behoort. Ik wil geen boete. Maar ook in de verlaten straatjes rond het Waterlooplein zijn geen wc's te bekennen. Uit pure wanhoop en in een vlaag van verstandsverbijstering, koop ik opnieuw een bekertje koffie en eenmaal aangesterkt besef ik dat ik al drie keer langs hetzelfde mobiele toilet ben gelopen.

9.00 uur: De 38 journalisten met een plaats in de Nieuwe Kerk verzamelen zich voor de Stopera. "In de Caribische landen hecht men nog meer waarde aan het koningshuis dan in Nederland", leg ik desgevraagd uit aan journalisten uit Duitsland, Argentinië, Spanje en België. Niemand lijkt zeker te weten of hij goed staat en de juiste toegangspassen heeft, maar we kunnen er niet allemaal naast zitten, al neemt die overtuiging af als de verwachte bus steeds langer op zich laat wachten. Over en weer worden complimenten gemaakt over kleding, althans de vrouwenkleding, want in de voorgeschreven donkere pakken voor mannen blijkt weinig variatie te zitten. Televisiepersoonlijkheden als Beau van Erven Dorens, Peter van der Vorst, Marc van der Linden en Sandra Schuurhof klitten samen, maar zijn ook bereid om met hun minder bekende collega's te poseren voor een foto. Zelf vind ik het vooral leuk om een praatje te maken met Danielle Pinedo van NRC Handelsblad, dochter van dokter Bob Pinedo. Zo zijn de eilanden toch goed vertegenwoordigd.

9.45 uur: Een half uur na de afgesproken tijd, worden we opgehaald en met bussen naar de Passagiers Terminal Amsterdam aan het IJ gebracht. Het is normaal de vertrek- en ontvangsthal voor cruiseschepen, maar voor deze gelegenheid de locatie waar alle genodigden en journalisten voor de Nieuwe Kerk worden ondergebracht.

10.05 uur: Na de controle van paspoorten en veiligheidspassen en een scan van de metaaldetector gaan we naarstig op zoek naar een televisie. Zonder afstandbediening is het onmogelijk het volume hoger te zetten van een klein beeldscherm, maar al snel vinden we een groot beeldscherm met geluid, waardoor we op afstand getuige zijn van de abdicatie. Een verzoek van de organisatie om ons naar de bussen te begeven, wordt genegeerd. "Nu niet mevrouw. Dit is hèt moment", wordt gezegd. "Dan kunnen jullie niet mee", is het antwoord van de vrouw die weer afdruipt. "Is ie nu Koning". vraagt de een. "Nog niet, nog niet. Ja. Nu."

10.30 uur: Mensen op straat zwaaien onzeker naar de bussen, waarin we onder begeleiding naar de zogeheten beveiligde zone rond de Nieuwe Kerk rijden, want mensen in bussen verdienen een enthousiaste begroeting. Eenmaal uit de bussen bij de ingang van de Nieuwezijds Voorburgwal klinkt er plotseling een hels kabaal. De tribune voor fotografen blijkt vrij te zijn gegeven en met een zekere mate van wanhoop proberen ze allemaal de beste plek te bemachtigen.

10.50 uur: De Nieuwe Kerk blijkt een doolhof en het maken van foto's wordt verboden. "Maar die meneer van de Eerste Kamer zei dat we er eentje mochten nemen", protesteert iemand. Via allerlei gangetjes waar muzikanten druk oefenen, bereiken we een wachtruimte met koffie, broodjes en nog meer muzikanten. Door het raam heb ik een geweldig uitzicht op de wachtende menigte op de Dam, dus ik maak snel een serie foto's met mijn mobiel, ervan overtuigd dat ik geen betere kans zal krijgen.

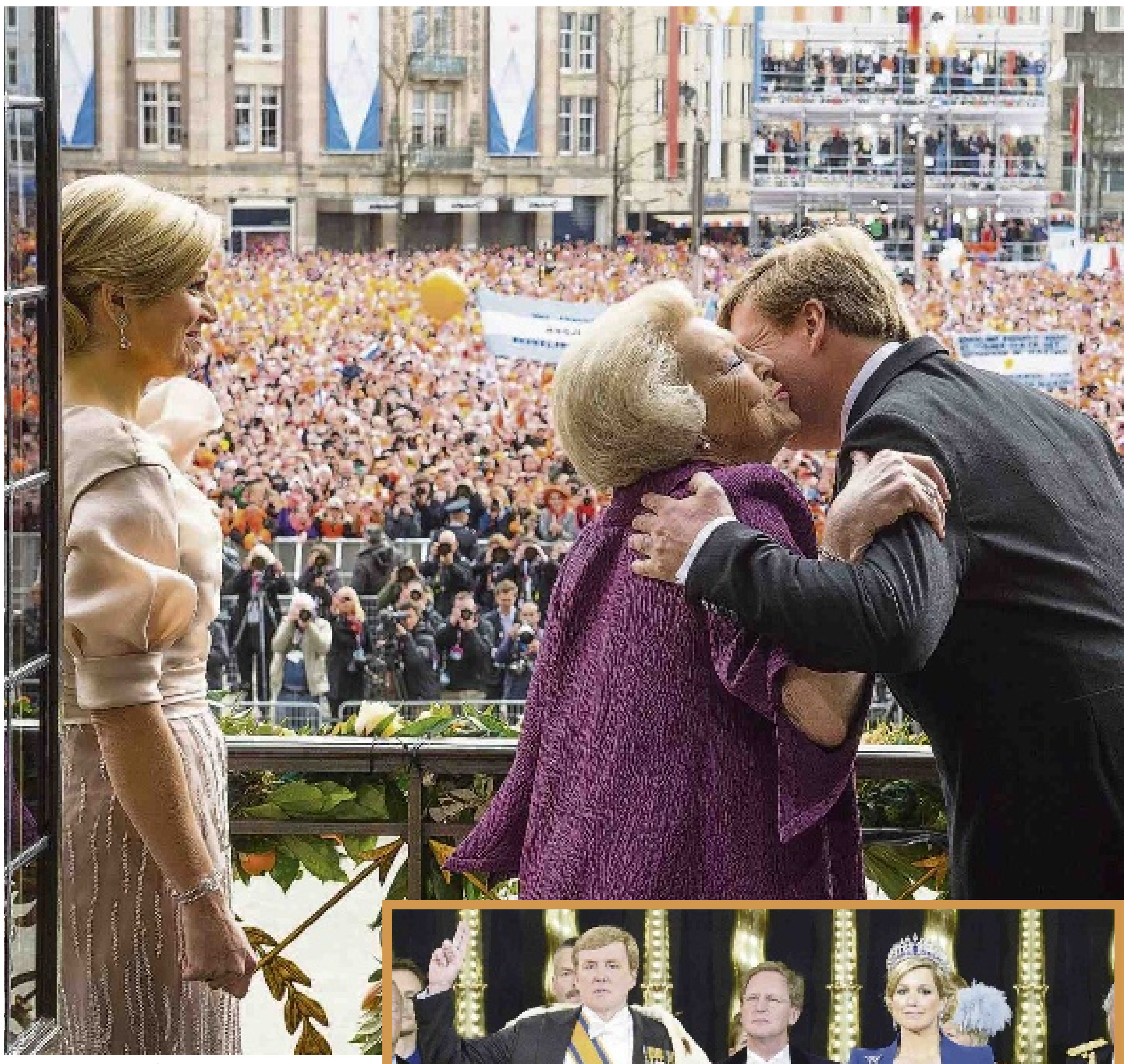

Boven: De bordesscène na de abdicatie. Rechts: Koning Willem-Alexander legt de eed af.

De prinsesjes lopen vanaf het Paleis op de Dam naar de Nieuwe Kerk voor de inhuldiging van hun vader.

Danielle Pinedo, dochter van de arts, was namens NRC Handelsblad van de partij.

10.59 uur: Het wordt toch beter. Een zijdeur naar de Dam staat gewoon open. Stuk voor stuk druppelen de journalisten naar buiten voor foto's van de menigte en het Paleis op de Dam, terwijl de beveiliging de boel in de gaten houdt. Eenmaal terug binnen, besluit ik toch nog snel iets te eten, maar als ik mijn eerste hap neem, worden we opgehaald.

11.31 uur: Het is tijd om plaats te nemen op het balkon van de Nieuwe Kerk, maar niet voordat alle journalisten nog even een foto van zichzelf hebben genomen voor de troonzetels. Ook ik kan de verleiding niet weerstaan en nu zegt niemand meer dat het niet mag. De begeleiders sporen ons wel aan om haast te maken en uiteindelijk vindt ieder zijn plek en wordt er druk getwitterd, gebeld en nog meer gefotografeerd. Langzaam aan komen de genodigden de kerk binnen. Eerst de gewone burgers en vervolgens de vertegenwoordigers van bevriende koningshuizen. Royalty-verslaggever Marc van der Linden noemt iedereen met naam, toenaam en interessante details en een verslaggever van een Japanse krant zegt dat hij de Japanse prinses al jaren niet zo ontspannen heeft gezien. Voor mijn informatie over de vertegenwoordigers van Curaçao, Aruba en St. Maarten is iets minder interesse. Het moment dat prinses Beatrix achter haar kleindochters naar binnen loopt, is ontroerend en raar tegelijkertijd. Zelfs haar plaats in de stoet maakt het voelbaar dat zij geen koningin meer is, maar een prinses.

13.58 uur: "Het ontwerp van de jurk van Máxima is van Jan Taminiau", zegt Van der Linden als koning Willem-Alexander en koningin Máxima van het Paleis op de Dam naar de Nieuwe Kerk lopen. Verder kijkt iedereen zwijgend naar het scherm en vervolgens naar de plek waar twee uur eerder nog druk gefotografeerd werd. Enthousiast wordt het Wilhelmus gezongen.

14.00-15.30 uur: "Ik kan niet geloven dat ik hier ben", verzucht de een. "Erg bijzonder dat ik dit meemaak", zegt de ander. Vertederd wordt er gelachen als prinses Amalia gaapt bij het optreden van het Amsterdams Kinderkoor en ze instemmend knikt bij het noemen van haar naam door haar vader, de koning. Enthousiast wordt er geapplaudisseerd als Willem-Alexander zijn moeder bedankt voor de afgelopen 33 jaar. En uitbundig gelachen wordt er als het geluid van de juichende menigte buiten door de muren van de kerk doordringt na de eedaflegging. En vol overtuiging wordt er meegedaan met het driewerf hoera voor de nieuwe koning.

15.32 uur: "Waar we bij binnenkomst van het beveiligd gebied nog begeleid werden, moeten we na afloop onze eigen weg zoeken. Langs het gelid van militairen zou afbreuk doen aan hun statigheid, dus de steegjes achter de kerk zijn de enige optie. Een tentje met metaaldetector lijkt de juiste uitgang, maar daar kan je niet door met een brandende sigaret, dus die gooi ik op de grond en trap hem uit. "Dat is een boete van 107 euro", zegt de agent. Na mijn excuses mag ik door zonder te betalen.

15.35 uur: Wie is de Antilliaan? Ik zoek in de menigte op de Dam naar Curaçaoënaars, Arubanen en St. Maartenaren voor een reactie op de troonswisseling. Blanke Antillianen ten spijt, kan ik niet anders dan op uiterlijk selecteren, want Papiamentse woorden opvangen is onmogelijk in de herrie. Mijn 'Di Kòrsou bo ta' en 'Bon tardi's' leiden vooral tot verwarring en ontkenningen in het Engels, maar een enkeling reageert enthousiast bij het horen van de naam van de krant. "Heel bijzonder. Het is toch ook ons koningshuis. Ik was ontroerd." Voor de laatste reacties kan ik terecht in het perscentrum in de Beurs van Berlage, waar honderden journalisten voor de deadline hun verslag bij hun redactie proberen te krijgen. Ook hier blijken twee Curaçaoënaars te werken. "Het deed me vooral goed om Jaime Saleh met het Statuut te zien lopen", zegt communicatie-manager Aimee de Lannoy van de gemeente Amsterdam.

17.00 uur: De trein van Amsterdam naar Voorschoten. De zwaarste klus ligt nog voor me. Ik moet een artikel voor de Amigoe en een verslag voor de Ñapa schrijven. Maar ik besef maar al te goed dat ik het voorrecht heb gehad om namens de krant van dichtbij getuige te zijn geweest van een historische gebeurtenis. Een mijlpaal in de carière van een journalist.

ÑAPA 2013 Nr. 16

Amigoe exclusief bij troonswisseling 1
Willemstad kleurt oranje 2
'Jeugdwelzijn in nieuw jasje' 3
Gezondheid 4
35 jaar Bistro Le Clochard 5
Cultuur 6
Literatuur/Cultuur 7
Varia Puzzels 8
Eten & drinken 9
Business Columns 10
Spotlight op een lid van Adeck 11
Business Rubrieken 12

Colofon

BLADMANAGER
Linda van Eekeres
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Sarah Kuiper

Aan deze Ñapa werkten mee:
T. Abbott
Adeck
Oetie Basilio
Marja Berk
Monique Casimiri
Verele Ghering
Hans de Haan
Louis Hilgers
Erik van Kampen
Elisa Koek
Brede Kristensen
Shakti-Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Roxanne Martha
Jan de Ruijter
Edsel Sambo
Otti Thomas
William ten Veen
May Voges
Miriam de Windt
Ken Wong

Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Uitgelicht

Willemstad kleurt oranje

De laatste Koninginnedag in Willemstad werd zeer goed bezocht. Het leek zelfs drukker dan ooit. En dat terwijl het feest was verspreid over zowel Otrobanda, als Punda, als Pietermaai. Een oranje zee trok door de straten van de binnenstad waar groot en klein zijn slag sloeg en zich opperbest vermaakte.

Foto's: Edsel Sambo en T. Abbott

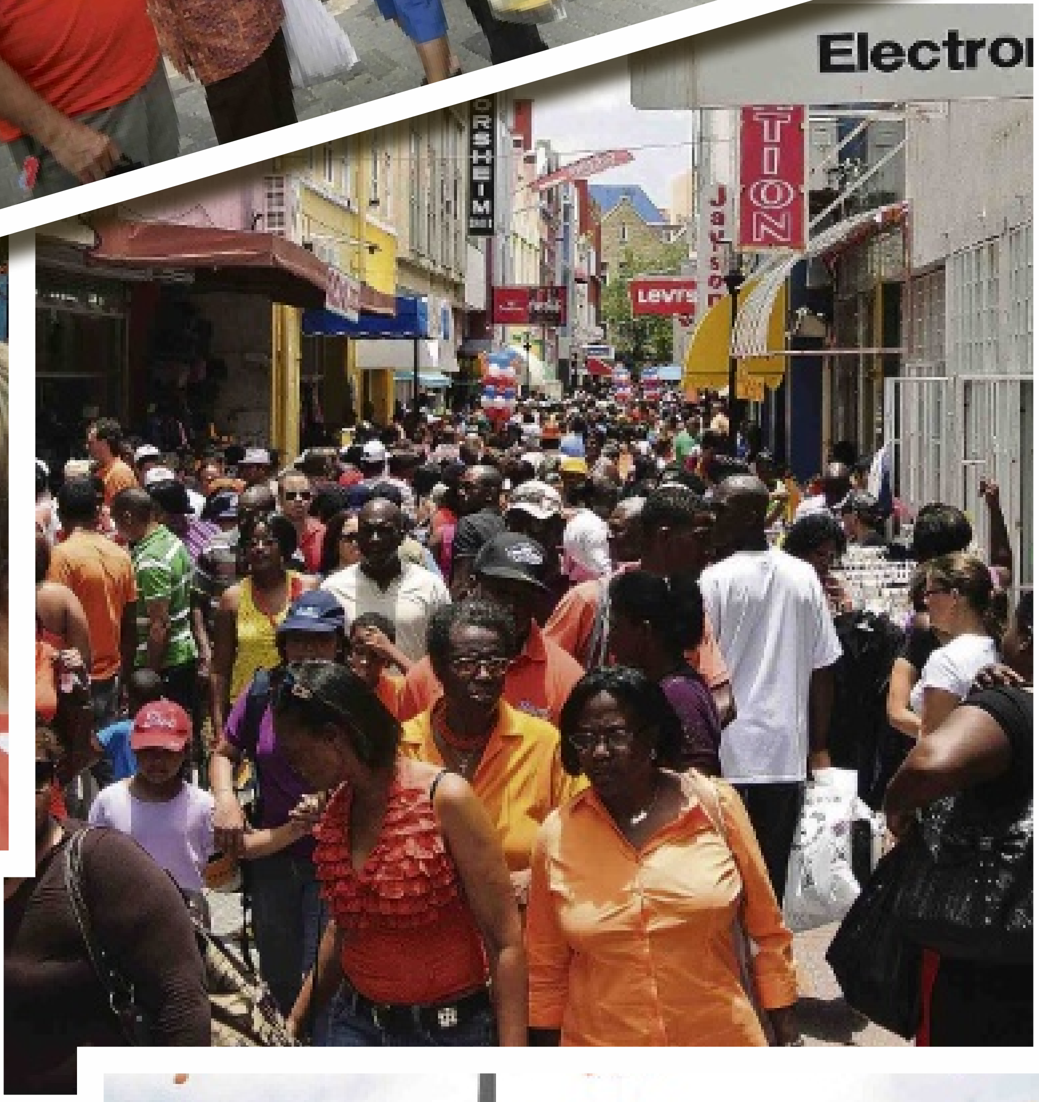

Foto van de week

Het was al schemerig toen Suitberta Romero hier toevallig langsliep. Het beestje leek te hangen in de lucht, maar bij nadere inspectie bleek het zich met een pootje vast te houden aan de tak, zijn prooi goed vasthoudend. "Ik ben een grote dierenvriend, maar dit is de natuur", aldus Romero.

Heeft u een mooie foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

'Geluidsoverlast'

Monique Casimiri

Volgens mij was het mijn verjaardag en werd ik twaalf. Ik zou een heus disco-feestje hebben. Ik had vijf vriendinnen uitgenodigd. Bij ons thuis. In de woonkamer hadden we de meubels wat aan de kant geschoven en mijn ouders hadden echte lichtboxen kunnen lenen. Met drie gekleurde lampen die afwisselend brandden. Helemaal cool vond ik dat toen.

Nu zou je er als ouder niet meer mee wegkomen. Je krijgt van je kind op zijn minst een enkeltje dichtstbijzijnd café, met de instructie om niet voor twaalf uur thuis te komen. Lichten regelen ze zelf wel. In elke vriendengroep zit wel een dj-aspirant en muziek is zeker geen probleem met al die moderne devices van tegenwoordig. Wat draadjes en stekkertjes verbinden en voordat je het weet heb je een heuse disco in je huis.

Goed, mijn discofeestje. De muziek ging aan en we waren vast aan het dansen. Dat weet ik niet meer. Om negen uur rinkelde de deurbel. De buurman, of die herrie nu toch echt uit kon. Mijn vader heeft hem nog net niet echt in zijn gezicht uitgelachen, maar de muziek bleef aan. Er was zelfs overleg over geweest. Hij was, zoals dat hier gebruikelijk is, bij de buren langs geweest en had aangegeven dat er een feestje zou zijn tot ongeveer elf uur. Om tien uur ging de deurbel weer. Nu stonden er twee agenten in vol ornaat. Er waren klachten gekomen uit de buurt wegens overlast. Geluidsoverlast. Mijn vader schoot nu wel hard in de lach en nodigde de agenten uit om binnen te komen. Het biertje sloegen ze af, maar na het discofeestje gezien en gehoord te hebben namen ze vriendelijk, zonder enige restricties afscheid.

Hoe anders gaat het dan op Curaçao. Wij woonden op Amerikanenkamp en hadden elk weekend gratis muziek. Overlast, ach, het is maar waar je van houdt. Rond carnaval hadden wij elk weekend tumbafestival, dat we live konden volgen als we op de porch zaten. Met kerst repeteerden de aguinaldo's in de buurt hun repertoire, en alle andere weekenden had de snèk zijn alleenrecht. Uit boxen, die hun beste tijd gehad hadden schalde de muziek ons tegemoet. Meestal werd het rond een uur of vier wel rustig. En als we er echt last van hadden, dan gingen we slapen, binnen in de airco, dan hoor je het niet meer.

Ik denk dat de familie Jansen dat ook had willen doen, ware het niet dat ze geen airco hadden. Wel een afzuigkap, die ook een zoemend monotoon geluid maakt. Hadden ze die maar even aan kunnen zetten, maar die werkte niet. Het bijbehorende rookkanaal was bij een eerdere ruzie al een keer dichtgetimmerd.

Ik ga nog even genieten van de tumba's van dit jaar. Ik sluit mijn pc aan op de stereo en zet hem goed open. Dan heb ik geen last van Paaspop, een popfestival in het dorp op nog geen 800 meter hier vandaan. Hoor ik daar nu de bel? Nee, dat kan niet en swingend negeer ik het geluid dat een einde zal maken aan mijn eigen tumbafestival.

‘Jeugdwelzijn in nieuw jasje’

De SVJ, de Stichting Vormingscentrum voor Jeugdwelzijn, haakt in op de behoefte in de samenleving op het gebied van opvoeding, scholing en het arbeidsgeschikt maken van jongeren. De organisatie moet daarbij tegenwoordig zelf zorgen dat er financiën zijn om deze trainingen en scholing te geven terwijl dit toch een verantwoordelijkheid van de gehele samenleving is. Er is een grote groep jongeren die hun school niet afmaakt en er is werkloosheid onder de jongeren. Men is geneigd om de schuld bij de jongeren zelf te leggen, maar ook de opvoeders, ouders, scholen en de overheid zijn hiervoor verantwoordelijk. Het doel van elke betrokkene moet zijn dat iedereen op eigen benen kan staan en in eigen onderhoud kan voorzien.

Tekst: Judice Ledeboer Foto’s: Ken Wong

Om jongeren, die hun school niet afmaken en nog wel leerplichtig zijn op te vangen is in 2005 de wettelijk geregelde vormingsplicht in het leven geroepen. Deze jongeren zonder startkwalificaties (eerst noemde men ze ‘dropouts’) werden door allerlei instellingen opgevangen. De SVJ heeft altijd een grote rol gespeeld in de opvang van deze jongeren, wat de organisatie een centrale positie in de samenleving heeft bezorgd. Door allerlei veranderingen, waardoor de bestaande stroom aan financiën ophoudt, moet de SVJ nu een andere positie innemen.

“De vormingsplicht zoals we die kennen is eind 2012 verdwenen. Maar dat neemt niet weg dat er nog steeds heel veel jongeren zijn die hun opleiding niet hebben afgerond en niet voldoende geschoold zijn om in de toekomst werk te vinden dat bij hen past”, zegt huidig directeur van de SVJ, Ries van Lomwel. “De SVJ moet zich anno 2013 zakelijker positioneren. We moeten zelf ons geld binnenhalen om ons doel te verwezenlijken en dat doel is om jongeren te ondersteunen en te begeleiden in hun ontwikkeling en het vergroten van hun vaardigheden om volwaardig op de arbeidsmarkt te kunnen participeren.”

Van Lomwel heeft een behoorlijke staat van dienst in de begeleiding van jongeren. Hij heeft op Curaçao en Bonaire diverse organisaties opgezet of leiding gegeven, die zich bezighouden met de ontwikkeling van jeugdigen. Op Curaçao werkte hij lange tijd met jonge gedetineerden en op Bonaire heeft hij Fundashon Forma naar een volgende fase van hun bestaan gebracht. Hij werkt graag met een team van specialisten die de jongeren vanuit hun expertise begeleiden. Thans heeft hij samen met Marilyn Passial-Elodia (trainingscoördinator), Emigda Jansen (maatschappelijk werker/trainer/begeleider begeleid wonen jeugdigen) en Gerda Gijsbertha (jobcoach/trainer) een nieuwe strategie voor de SVJ bepaald, die is uitgemond in een nieuwe manier van werken waar iedereen aan begint te wennen.

“De acquisitie van geld voor de projecten is nu een belangrijk onderdeel van onze taak geworden, maar ook bijsturing van ons aandachtsgebied. Veel stichtingen hebben geen bestaansrecht meer, de SVJ zeker wel want wij werken samen met allerlei organisaties en instanties. We zitten continu in een grensgebied, waarbij we betrokkene zijn bij de activiteiten van het ministerie van Sociale zaken, het ministerie van Onderwijs en het ministerie van Justitie”, aldus de directeur.

Nieuwe activiteiten
De SVJ nieuwe stijl is ontstaan door activiteiten te benoemen en uit te werken die door jongeren zelf zijn aangegeven. Van Lomwel: “Wij zien ons zelf als alternatief onderwijs. Onze aanpak is anders dan de hiërarchische aanpak die er dikwijls nog is. Wij geven de jongeren juist meer ruimte waardoor ze zelfredzamer worden, verantwoordelijkheid leren nemen en zich leren te handhaven in de huidige samenleving’. Er is een programma voor werklozen die uit het arbeidsproces zijn geraakt en voor mensen die onderstand krijgen, wat bestemd is voor iedereen, ongeacht leeftijd, maar ook cursussen voor de bevordering van ouderparticipatie.”

Begeleid Wonen
Nieuw speerpunt is het project ‘Begeleid Wonen’. De doelstelling van dit project is om de jongeren door het aanleren van vaardigheden voor te bereiden op de stap naar volledig zelfstandig wonen. Het project voorziet in een behoefte dat de SVJ geconstateerd heeft bij haar werkzaamheden met deze doelgroep.

Het beoogde resultaat is dat de jongeren na een jaar begeleid wonen de praktische en sociale vaardigheden van zelfstandig wonen hebben aangeleerd. Daarbij wordt eraan gewerkt de jongeren te leren hoe ze rond moeten komen met hun inkomen, hoe ze een huishouding moeten runnen en het belang van gezonde voeding. De jongeren zitten nog op school of werken en er is een beheerder op het terrein die, zo nodig, altijd voor hen beschikbaar is. De bedoeling is dat deze jongeren na één jaar klaar zijn om zelfstandig te gaan wonen. Op dit moment zijn de eerste vier jongeren op het terrein geplaatst via de Stichting Maatschappelijke Zorg & Herstel. Ook de behoefte aan crisisopvang is door instanties naar voren gebracht en daar wordt nu over nagedacht hoe dit als volgend speerpunt vorm te geven. Samenspel wordt daarbij nagestreefd met onder meer de Stichting Maatschappelijke Zorg & Herstel, Yave en binnenkort het Projectburo SVP.

“Er ligt een grote verantwoording bij ons op het bordje”, aldus Van Lomwel. “Want er moet een enorme transformatie plaatsvinden. We willen de werklozen ‘werkklaar’ maken met een goede werkattitude.” Om in contact te komen met werkloze jongeren gaat de SVJ zelf naar buurthuizen toe. Volgens Van Lomwel is één van de oorzaken waarom het zo moeilijk is voor veel mensen om een baan te vinden en te behouden de hoge kosten van het openbare transport. Dit probleem geldt ook voor jongeren, die willen meedoen aan een programma van training en/of begeleiding door de SVJ aangeboden op de Sta. Rosaweg. Van Lomwel rekent voor dat iemand die vanuit Banda’bou naar SVJ komt met het openbaar vervoer bijna 15 gulden per dag kwijt is. “Dit is niet te doen, deelnemers haken af”, aldus Van Lomwel. “Ik stel voor dat er een pas komt voor studenten en cursisten, die zijn ingeschreven bij een onderwijs- of vormingsinstelling.”

Detacheren
“De SVJ bemiddelt ook bij het vinden van werk (detacheren) door bedrijven enthousiast te maken om jongeren in dienst te nemen waarbij ze één dag per week bij ons komen voor ‘les’ en vier dagen in de praktijk werken. De SVJ begeleidt de jongeren daarbij ook in het bedrijf. Maar het vinden van geschikte bedrijfsplaatsen is niet eenvoudig.”

“Bedrijven willen werknemers die goed kunnen communiceren in woord en geschrift in het Papiaments en/of een andere taal. De bedrijven willen dat hun werknemers zich goed kunnen uitdrukken, vooral verbaal. Hier ligt voor ons ook een uitdaging. Willen wij daar korte interactieve taalcursussen voor geven? Er wordt over nagedacht en het geheel interactieve visuele programma daarvoor is in de maak.”

Korte cursussen
Voor iedereen die daar behoefte aan heeft biedt de SVJ verschillende cursussen aan op het gebied van persoonlijke ontwikkeling. Deze cursussen worden op eigen locatie, in-company of bij buurtcentra gegeven. De SVJ wil zo dicht mogelijk bij de deelnemers zien te komen!

De eerste ervaringen zijn positief en instellingen reageren zoals bijvoorbeeld Sehos, Huize St. Jozef en de SGR-groep. Een thema dat het goed doet is de 2-daagse Workshop Agressiebeheersing.

Oudertrainingen
Cursussen aan ouders en opvoeders ziet de SVJ als één van de speerpunten van activiteiten. Rapporten hebben uitgewezen dat ouders getraind moeten worden. Deze - constant aangepaste - oudertraining is ontwikkeld als opvolging van cursussen die aan jongeren worden gegeven. Zij gaven aan dat hun ‘opvoeders’ ook een cursus nodig hebben betreffende de opvoeding en omgang met jongeren van deze tijd. De trainingen geven aandacht aan diverse opvoedingsstijlen en aan ‘oudervaardigheden’. De cursussen hebben de titel ‘Eduka ku Plasir’(met plezier opvoeden). Trainingscoördinator Passial-Elodia is verantwoordelijk voor deze trainingen. “Deze cursussen zijn er om ouders te leren dat opvoeden niet lastig is. Er worden oefeningen gedaan en er is veel interactie en discussie binnen de groep. Ouders krijgen de kans om bij zichzelf stil te staan en daarbij richt men zich vooral op het bewustzijn dat je nu bent zoals je bent door je eigen opvoeding en ervaringen. De mensen horen elkaars ervaringen en herkennen ook veel en dat helpt hen enorm.” De SVJ heeft al twintig jaar ervaring met deze cursus en er is veel vraag naar. Ouders die de cursus volgden hebben de cursus als leerzaam en zeer bruikbaar ervaren. “We doen dit in samenwerking met scholen, maatschappelijk werkers en buurthuizen. Helaas hebben scholen geen geld om deze cursussen te betalen en kunnen scholen niet ondersteunen in de opvoeding”, aldus Passial. De SVJ hoopt uit fondsen geld te krijgen om ook op scholen deze oudercursus te kunnen geven.

Lezingencyclus
Als laatste kan nog vermeld worden dat de SVJ iedere maand een gratis lezing geeft over een verscheidenheid aan actuele onderwerpen, met elke maand de nadruk op een ander onderwerp, zoals verslaving of de basisverzekering. In de media of via Facebook worden deze lezingen aangekondigd. Het is een goede manier om kennis op te doen.

Van Lomwel en zijn team zijn enthousiast over de nieuwe vorm van werken van de SVJ. “De ingevoerde automatisering, die het contact zowel intern als extern versnelt en het voordeel dat we alle jongeren waar we over spreken al in kaart hebben, maakt dat we een goede vernieuwde uitgangspositie hebben. Nu nog de financiën vinden om alles wat we willen te kunnen doen. De organisatie is een nieuwe fase ingegaan en volwassen geworden, uiterst efficiënt en professioneel.”

Voor meer informatie: info@svjcuracao.com, telefoon: 7678122.

Medisch

Rivierblindheid, een ellendige ziekte

Weinig mensen in de westerse wereld zijn zich ervan bewust hoeveel mensen elders op deze wereld nog lijden aan afschuwelijke ziekten waaraan men niet sterft, maar waarvan de symptomen het leven tot een hel maken. Eén van die ziekten is de rivierblindheid die niet alleen blindheid veroorzaakt, maar tevens ondragelijke jeuk. Er is gekozen voor dit onderwerp om te laten zien hoeveel leed een bestaande ziekte - waaraan nog 18 miljoen mensen lijden - kan geven.

Tekst: Hans de Haan

Rivierblindheid (onchocerciasis of de ziekte van Robles) is een parasitaire infectieziekte die wordt overgedragen door de beet van een zwarte vlieg die leeft in de buurt van snelstromende, zuurstofrijke rivieren. De ziekte is in 1915 ontdekt op een plantage in Guatemala door dokter Rodolfo Robles, waardoor deze ziekte ook zijn naam draagt. De ziekte wordt veroorzaakt door de larven van een worm die zich bevindt in onderhuidse knobbels. De vliegen geven met hun beet de larven van die worm door van mens tot mens. In gebieden waar de ziekte voorkomt, lopen mensen gedurende hun leven vaak meerdere infecties op die zich dan opstapelen en tot blindheid kunnen leiden of tot ernstige jeuk die de slachtoffers ertoe brengt hun huid te beschadigen. Op den duur verandert de huid in die van een hagedis met verlies van pigment, waardoor witte vlekken ontstaan. Een dergelijke misvormde huid wordt 'luipaardhuid' genoemd, waaraan de slachtoffers van deze ziekte gemakkelijk zijn te herkennen.

'Sightless among miracles' in brons van Skip Wallen, 2005. Dit bronzen beeld is naar aanleiding van deze ziekte gemaakt en op vier 4 plaatsen in de wereld neergezet. Een van deze plekken is de tuin van het Koninklijk Instituut voor de Tropen waar deze foto is gemaakt. Foto van Rakesh Mijling.

De ellende

In een verslag van iemand die in 1980 een rubberplantage in Liberia bezocht, wordt beschreven hoe de slachtoffers van deze ziekte hun machetes in het vuur hielden tot ze roodgloeiend waren en vervolgens deze boven de jeukende delen van hun huid heen en weer bewogen om tijdelijk enige verlichting te krijgen van hun gek makende jeuk. Anderen gooien kokend water op hun huid. Krabben met de nagels helpt al niet meer, waardoor de mensen stukken van een kleipot breken om daarmee te krabben. Hun huid gaat dan kapot, waardoor deze gaat bloeden en bacteriën kunnen binnendringen die infecties kunnen veroorzaken. Slapen is nauwelijks meer mogelijk, kinderen op school kunnen zich niet concentreren en sommige mensen zien als enige uitweg een eind aan hun leven te maken. Het andere gevolg van deze ziekte, totale blindheid, is evenzeer ellendig. Er is weinig verbeelding nodig om te begrijpen hoe het blinden vergaat in ontwikkelingslanden zonder voorzieningen. In fotorapportages over rivierblindheid ziet men de blinden rondlopen die het uiteinde van een stok vasthouden omdat ze worden begeleid door een kind dat het andere uiteinde ervan vasthoudt.

Waar in de wereld?

Volgens de WHO lijden wereldwijd 18 miljoen mensen aan deze ziekte, van wie 99 procent in 17 landen in Afrika, vooral ten zuiden van de Sahara. De ziekte kwam vroeger ook voor in Zuid- en Midden-Amerika, met name in Mexico, Colombia en Ecuador, maar daar is de ziekte inmiddels (nagenoeg) uitgeroeid; er zouden ook nog enige haarden zijn in Jemen. In 1995 heeft de WHO een instituut ingesteld, de APOC (African Programme for Onchocerciasis Control), met als belangrijkste organisatie het 'Carter Center' in Atlanta dat een effectief 'River Blindness Program' uitvoert in de Afrikaanse landen waar deze ziekte voorkomt.

De bestrijding

Er is geen vaccin tegen deze ziekte, maar sinds 1985 wel een medicijn, ivermectin, dat de larven van de volwassen wormen verlamt en doodt. Het vertraagt ook het voortplantingsproces van de vrouwelijke wormen, waardoor de larven in mindere mate in de huid, ogen en het bloed kunnen doordringen. Sinds 2011 lijkt het mogelijk te zijn om rivierblindheid uit te roeien, mits de behandeling tenminste 16 à 20 jaar duurt. APOC verspreidt het medicijn op een bijzonder efficiënte en goedkope manier, want op lokaal niveau zijn speciaal getraindе vrijwilligers ingezet. Zij zoeken uit welke mensen het medicijn nodig hebben en zorgen ervoor dat zij de pillen krijgen. Hierdoor worden er kosten bespaard die anders door de gezondheidszorg gemaakt zouden worden en is het gemakkelijker om het programma te continueren wanneer er sprake is van politieke onrust. APOC heeft in vijftien jaar tijd een enorme impact op de volksgezondheid gehad en heeft relatief zeer weinig gekost, aldus de onderzoekers. Het percentage besmette mensen is afgenomen van 45 naar 31 procent (van de 104 miljoen inwoners) en het percentage mensen met jeuk is gedaald van 14 naar 6 procent.

Het effect van ivermectin

De merknaam van dit middel is Mectizan en het wordt geproduceerd door de farmaceutische fabrikant Merck Sharpe & Dohm (MSD). In Haarlem staat de enige fabriek waar dit middel wordt gemaakt. Jaarlijks wordt hiermee bij circa 40.000 mensen blindheid voorkómen. Via het 'Mectizan Donatie Programma' dat dit jaar 25 jaar bestaat, heeft MSD al meer dan een miljard behandelingen voor rivierblindheid geschonken en zal dit blijven doen totdat de ziekte geheel is uitgeroeid.
Zelfs voor mensen die al 50 jaar lijden aan de ziekte, kan ivermectin verlichting van de jeuk geven. Bij regelmatige inname ervan kan zelfs een gedeeltelijk herstel van de huid ontstaan, tenzij de aangetaste huid te dik is geworden. Helaas werkt het middel ook niet bij blindheid omdat de oogzenuw is beschadigd. Het middel kent wel wat bijwerkingen, waaronder koorts, uitslag, spierpijn, versnelde hartslag en gevoeligheid van de klieren, maar de meeste reacties trekken weg na enkele dagen.

De toekomst

De strijd tegen rivierblindheid is nog niet gewonnen. In 2015 zal naar verwachting nog maar 18 procent van de mensen de infectie bij zich dragen. APOC heeft veel moeite gedaan om - waar nodig - de massabehandelingen uit te voeren. De laatste gebieden hebben zich nog vrij recent (2010) bij het programma gevoegd. Massabehandeling moet nog vele jaren doorgaan, omdat het medicijn alleen de larven van de worm doodt en niet de worm zelf die wel 10 jaar oud kan worden. Het is dus van belang dat APOC door kan blijven gaan, wat alleen mogelijk is met donaties, blijvende ondersteuning van westerse landen, de farmaceutische industrie, lokale vrijwilligers en nationale overheden van de desbetreffende landen in Afrika. Het uiteindelijke doel van APOC is om rivierblindheid uit te roeien per 2020, hetgeen alleen haalbaar is als alle betrokken partijen zich hiervoor inzetten.

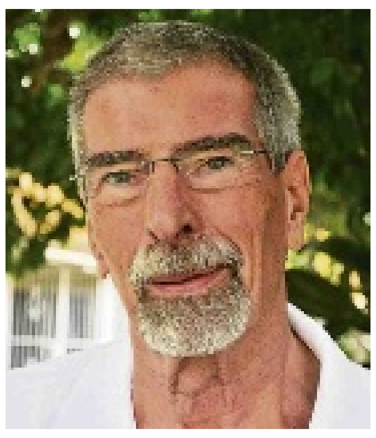

Hans de Haan is arts en jarenlang actief geweest als medisch adviseur bij diverse instanties.

Beweging

Lichaamsbeweging voorkomt botverlies

Osteoporose betekent letterlijk: poreus bot. Het ontstaat door een te snelle afbraak of vertraagde opbouw van het bot. De botten worden zo zwak (poreus) dat je zomaar iets kunt breken. Osteoporose wordt vaak ook pas ontdekt als er al een botbreuk heeft plaatsgevonden. De meest voorkomende breuken als gevolg van osteoporose zijn de pols-, heup- en wervelbreuken. Naar schatting hebben ruim 800.000 mensen in Nederland osteoporose.

Tekst: CVF

Met name omdat we op Curaçao veel meer worden blootgesteld aan zonlicht (en dus vitamine D) dan in Nederland ging men er tot een aantal jaren geleden vanuit dat osteoporose hier maar sporadisch voorkwam. De laatste paar jaar wordt echter regelmatig osteoporose vastgesteld.

Hoe ontstaat nu precies osteoporose?

Bot is levend weefsel. Het wordt tijdens het hele leven voortdurend opgebouwd en weer afgebroken. Voor het 30e jaar is de opbouw groter dan de afbraak, waardoor het bot steviger wordt en groeit. Gevarieerde - calciumrijke - voeding en lichaamsbeweging (liefst in de buitenlucht) zorgen voor gezonde stevige botten; dit geldt zowel tijdens de opbouwperiode als daarna. Na het 35e jaar wordt de afbraak geleidelijk groter dan de opbouw. Daardoor worden de botten minder stevig. U bent dus nooit te jong om aan osteoporose-preventie te doen. Alhoewel osteoporose vaak bij ouderen voorkomt, kan het ook bij jongeren optreden.

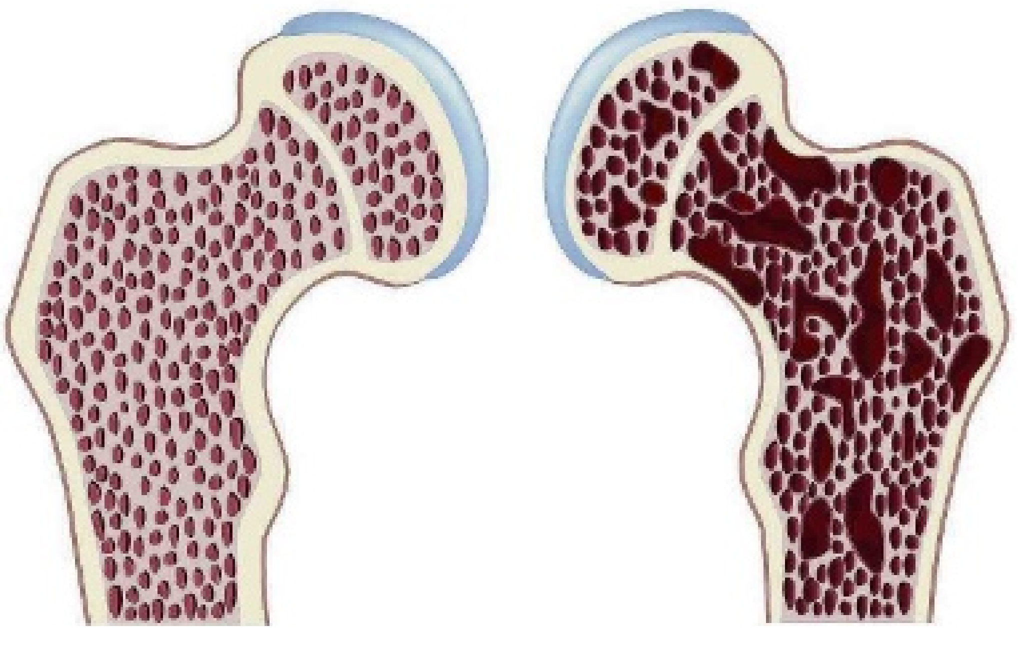

Risicofactoren

Risicofactoren voor het krijgen van osteoporose zijn een botbreuk na het 50e levensjaar, een (te) laag lichaamsgewicht ('body mass index' onder de 18), erfelijke aanleg, fysieke inactiviteit en medicatiegebruik zoals prednison of andere corticosteroïden. Andere factoren die een rol spelen zijn onvoldoende vitamine D en calcium, vervroegde menopauze en schildklierstoornissen. Ook de lichaamsbouw blijkt een rol te spelen.

Kleine slanke vrouwen hebben een grote kans op osteoporose. Overmatig alcoholgebruik of koffiegebruik zijn ook factoren die de botafbraak versnellen.
Wanneer u osteoporose heeft, kunt u door een onbenullig ongelukje een pols of een heup breken. Door iets op te tillen (een tas met boodschappen) of op een ongelukkige manier van een stoep af te stappen, kan zomaar een wervel breken of inzakken. Daardoor wordt de rug krommer, met als gevolg dat u vele centimeters in lichaamslengte krimpt. De longen, maag, blaas en darmen komen hierdoor in het gedrang. Dit alles veroorzaakt vaak pijn en maakt het steeds minder mogelijk om de normale (huishoudelijke) dingen van alledag te blijven doen.

Het belang van bewegen

Bewegen heeft een gunstig effect op uw klachten. Maar veel mensen met osteoporose zijn juist geneigd minder te bewegen. Pijn en bewegingsangst kunnen hierbij een rol spelen. Uw evenwichtsgevoel kan afnemen waardoor u een groter risico loopt om te vallen en een bot te breken. Het is van belang om op de juiste manier te bewegen waardoor u zelf een bijdrage levert aan het afremmen van de te snelle botontkalking en het verbeteren van uw evenwichtsgevoel.
Elke vorm van lichaamsbeweging waarbij het lichaam met zijn eigen gewicht wordt belast, is zinvol. Denk aan wandelen, tennissen, joggen, tuinieren en dansen. Fietsen en roeien zijn minder effectief omdat het eigen gewicht niet wordt gedragen. Zwemmen is nog minder effectief omdat het water het lichaam draagt, waardoor de botten juist ontlast worden in plaats van belast. Wel maakt zwemmen de spieren en de gewrichten los, zeker zwemmen in warm water.

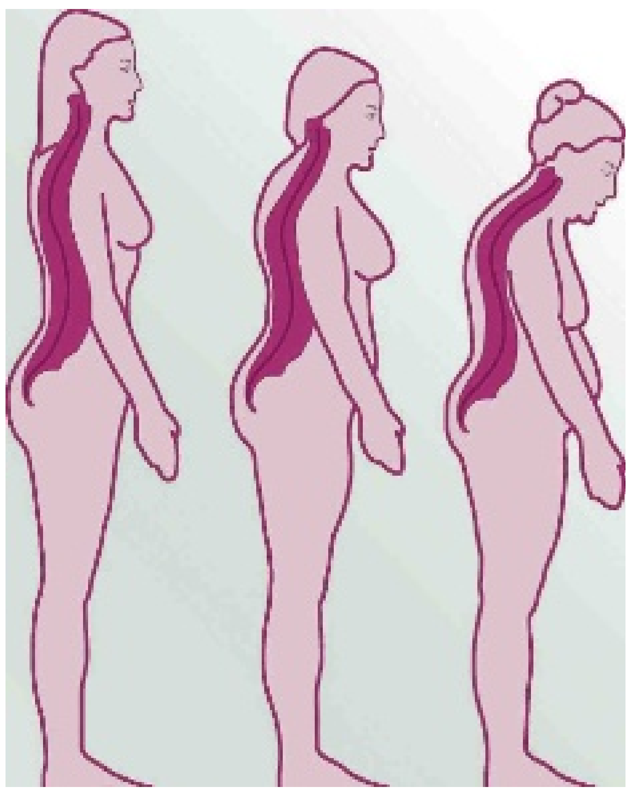

BEST-studie

De 'Bone Estrogen Stength Training Study' is tussen 1995 en 2001 uitgevoerd en onderzocht de effecten van spierversterkende oefeningen op de botdichtheid bij twee groepen vrouwen. In totaal hebben 266 gezonde maar inactieve postmenopausale vrouwen meegedaan, ze waren gemiddeld 56 jaar. De helft van deze groep nam hormoonvervangende preparaten, de andere helft niet. Alle 266 vrouwen namen calciumsupplementen (calciumcitraat 800 mg per dag).
De resultaten van deze studie lieten zien dat een combinatie van voldoende calcium-inname samen met de spierversterkende oefeningen, zoals voorgeschreven in deze studie, de botdichtheid verbetert, onafhankelijk van hormoonvervangende preparaten. Verder bleek dat de intensiteit van de spierversterkende oefeningen en de frequentie waarmee deze worden uitgevoerd een duidelijk effect op de botdichtheid hebben.

Het 'BEST'- beweegprogramma bestaat uit de volgende zes oefeningen, welke twee- tot driemaal per week worden gedaan met een gewicht waarmee men twee sets van acht herhalingen kan uitvoeren in de juiste houding:

- Leg press (botdichtheid van het bovenbeenbot)
- One arm military press (botdichtheid van de wervelkolom)
- Seated Row (botdichtheid van de wervelkolom)
- Wall squat (botdichtheid van bovenbeenbot en wervelkolom)
- Seated row (botdichtheid van de wervelkolom)
- Back exensie (botdichtheid van de wervelkolom)

De oefeningen moeten vooraf gegaan worden door 10 minuten cardiovasculaire activiteit, waar het lichaam met zijn eigen gewicht wordt belast.

Verder wordt het programma aangevuld met houdingsoefeningen en evenwichtsoefeningen. Tenslotte is het van belang aandacht te schenken aan de spieren die het risico op vallen verlagen, zoals de spieren aan de voorzijde van het scheenbeen. Deze moeten sterk genoeg zijn zodat de voet wordt opgetild tijdens het lopen.

Let wel: niet alle oefeningen zijn voor iedere persoon geschikt.

Vermijden

Als u osteoporose heeft dient u bepaalde oefeningen te vermijden. Vooral oefeningen waarbij u uw rug (krachtig) voorover moet buigen, of waarbij de wervelkolom draait en buigt moeten worden afgeraden. Verder dient u oefeningen waarbij het valrisico is verhoogd te vermijden en worden rennen, springen en plotselinge bewegingen ten stelligste ontraden.

Osteoporose is gemakkelijk vast te stellen en kan worden behandeld. De mate van osteoporose bepaalt welke activiteiten voor u het meest geschikt zijn. Uw arts of bewegingspecialist kan u hierover verder adviseren. Ook kunnen zij u vertellen hoe u bepaalde oefeningen het beste kunt uitvoeren en samen met u een verantwoord en gebalanceerd bewegingsprogramma opstellen. Als u niet eerder aan bewegingsactiviteiten heeft deelgenomen of als u intensiever wilt gaan sporten wordt overleg aangeraden.

MONUMENTAAL

Willemstad staat sinds 1997 op de Werelderfgoedlijst. Volgens VN-organisatie Unesco is het historische gedeelte van de stad een Europees-koloniale erfenis van grote waarde die de organische groei van een multiculturele samenleving gedurende drie eeuwen laat zien. Helaas is niet elk pand in opperbeste staat. Een aantal gebouwen op de Monumentenlijst is recent bezweken onder een forse regenbui die hen het laatste zetje gaf om in te storten. Maar er zijn ook succesverhalen: monumenten die mooi opgeknapt zijn en waar mensen werken, wonen, leven.

35 Jaar
Bistro Le Clochard

“Mijn vader (wijlen Freddy Berends, red.) was een visionair, dat moet ik hem te nageven. Dit blijkt uit het feit dat we dit inmiddels 35 jaar, op deze locatie, hebben kunnen doen. Men verklaarde hem voor gek toen hij als eerste, een commerciële ontwikkeling nastreefde in het Rif Fort, dat toen slechts door chollers bewoond werd”, aldus de zoon van de oprichter van Bistro Le Clochard, Ghislain Berends.

Tekst: Marija Stojanovic Foto’s: Ken Wong

Ghislain Berends: “We mogen zeer blij zijn met de nalatenschap van mijn vader.”

Het restaurant dat bekend staat om de culinaire hoogstandjes met de op de Frans-Zwitserse keuken geïnspireerde klassieke gerechten, de rustieke ambiance en vriendelijke bediening, viert op 8 mei zijn 35-jarig bestaan. Bij deze gelegenheid zal tevens de afronding van de verbouwing aan de voorkant van het restaurant, bestaande uit onder meer de glazen serre, officieel gevierd worden.
Ghislain, die zich gedurende de avond als perfecte gastheer opstelt en een open, toegankelijke uitstraling heeft, wordt onmiddellijk alert als hem de vraag wordt gesteld of we een ‘sneak preview’ van de verbouwing kunnen krijgen. Met een uitdrukking van geheimzinnigheid op zijn gezicht en een fonkeling in de ogen zegt hij: “Nee, we willen het echt als een verrassing laten. Het enige wat ik erover wil verklappen, is dat de opzet van de verbouwing is geweest om de voorkant meer bij de achterkant te betrekken, ofwel een vloeiende doorstroom te creëren. We hopen dat de bezoekers aan het Rif Fort eerder geneigd zullen zijn om gewoon naar binnen te lopen”, aldus Ghislain.

Modernere uitstraling
Hij vertelt dat de verbouwing zijn eerste ‘geesteskindje’ is dat de Bistro een modernere uitstraling moet bezorgen. “Maar geheel getrouw aan de bestaande traditie en de rustieke inrichting.” Op de constatering dat een kostbare verbouwing in deze precaire economische tijden van zelfvertrouwen getuigt, haakt hij in: “Nogmaals, we mogen zeer blij zijn met de nalatenschap van mijn vader, waarbij consistentie centraal staat. Dit zowel in het menu - waarop altijd de kenmerkende Zwitserse gerechten zullen tooien - de kwaliteit van de bereiding en de dienstverlening. Deze benadering heeft altijd een vaste cliëntele aangetrokken. Zo mogen wij nog steeds rekenen op een vaste toestroom aan lokale bezoekers die doordeweeks voornamelijk uit het zakelijk leven bestaat en de vele toeristen die ons eiland aandoen”, aldus Ghislain. Een greep uit de nationaliteiten van de bezoekers: Russen, Chinezen, Brazilianen, Venezolanen, en zelfs Nieuw-Zeelanders. “Met andere woorden, we mogen zeker niet klagen.” Dit wordt op hetzelfde moment onderstreept als een gezelschap het terras op komt lopen, waarvan een minister deel uitmaakt.

Bourgondisch
Dat de klanten op een hoogstaande bereidingswijze van de gerechten kunnen rekenen, is onder anderen te danken aan chefkok Piet van der Ham, die reeds acht jaar in dienst is van het restaurant. Een blik in de keuken, die in een niet al te grote gewelfde ruimte is gevestigd, geeft een bedrijvigheid weer, waarbij Van der Ham het keukenpersoneel in hoog tempo aanstuurt. “Ha, kan je nagaan dat mijn vader slechts in het voorste gedeelte van de huidige keuken is gestart”, aldus Ghislain druk wijzend op het voorste gedeelte, wat nog geen derde van de gehele keuken beslaat. De verschillende geurtjes eisen de aandacht op met ieder vlaagje wind dat door de openstaande keukendeur en ramen naar binnen waait. Passanten in het Rif Fort hebben een goed zicht op de keuken. De zintuigen worden volledig geprikkeld als de geur van de ‘rack of lamb’ (lamsrugribstuk) zich verspreidt. Zelfs het geluid van het knisperende lamsvlees op de hete bakplaat, dat in een ‘rekje’ gevormd staat, werkt uitnodigend. Van der Ham showt onderwijl trots een ‘knots’ van een diepgerookte varkensham, waar het pootje nog aan zit. De rustieke Bourgondische sfeer is duidelijk aanwezig.

Het terras kent een grote toestroom van in de stad wandelende toeristen, die duidelijk onder de indruk zijn van het uitzicht op de haven. Geanimeerd worden er foto’s genomen terwijl twee jongens de gasten op vriendelijke wijze benaderen om de bestelling op te nemen. Behalve dat de jongens vragen over het menu voorgeschoteld krijgen, worden er door een ouder Amerikaans koppel tal van vragen gesteld. Onder meer ook over de passerende superrhib van de Kustwacht. Ook daarover wordt informatie verschaft, dat het niet de Amerikaanse ‘coastguard’ betreft maar de Nederlandse. Het koppel blijkt ‘zich ingelezen te hebben’ en weet dat het eiland deel uitmaakt van het Nederlands Koninkrijk. Het terras dat veel plek biedt, wordt gedurende de avond drukker bevolkt, waarop een derde medewerker van de Bistro zijn opwachting maakt. Hij staat in de nabijheid van een houtgelakt plateau - dat veel weg heeft van een muziekbladstandaard - en neemt de rol van host op zich. Hij overziet de wensen van het terras en anticipeert ruimschoots voordat een situatie zich voordoet waardoor de bediening - de opname van de bestellingen, het uitserveren van zowel drank als eten - gestroomlijnd verloopt.

> Freddy heeft zijn restaurant Le Clochard genoemd toen hij deze zwerver ontmoette tijdens de bouw van zijn eetpaleis.

Leermeester
“Ik had eigenlijk totaal geen horeca-achtergrond qua opleiding toen ik in 2001 besloot om naar Curaçao te verhuizen, maar heb een enorm goede leermeester in mijn vader gehad”,

aldus Ghislain. Hij verhaalt dan ook dat hij ‘lekker koppig’ de eerste anderhalf jaar van zijn verblijf op het eiland, bij verschillende horecagelegenheden heeft gewerkt voordat hij daadwerkelijk in dienst ofwel in ‘de leer bij zijn perfectionistische vader’ kwam. Freddy Berends - ongeveer anderhalf jaar geleden overleden - had immers een klassieke culinaire opleiding genoten in Luzern, Zwitserland. Hij had in dat land ook zijn eerste echtgenote ontmoet, de moeder van Ghislain. “Ik heb mijn jeugdjaren op het eiland doorgebracht, waarop mijn moeder, zus en ik terug verhuisden naar Zwitserland. Mij sprak de warme mentaliteit van het eiland altijd aan en vandaar dat ik dus12 jaar geleden de drang had om me hier weer te vestigen”, aldus Ghislain die al lachend stelt dat de leerperiode bij zijn vader niet altijd even gemakkelijk was. “Ik was toen natuurlijk veel jonger en eigenzinniger terwijl mijn vader altijd een hele strakke visie had hoe de zaken dienden te verlopen. En nogmaals, deze visie heeft zich bewezen. Waar ik natuurlijk dankbaar voor ben, is dat ik daarvan veel van heb mogen opsteken.”
Le Clochard heeft in totaal 18 werknemers in dienst waarvan ook nog steeds manager Sylvio Montagnes deel van uitmaakt. “Sylvio is vanaf het begin, 35 jaar geleden dus, nauw bij het restaurant betrokken geweest. Hij maakt gewoonweg deel uit van het interieur”, aldus Ghislain grappend.

Koffie
Zo verhaalt hij ook over tal van anekdotes over zijn ‘leerperiode’ bij zijn vader, waarvan de meest hilarische wordt naverteld. “Mijn vader en ik zaten op een avond aan de bar te praten, toen een Nederlandse toerist mijn vader benaderde met de vraag of hij de eigenaar was, waarop hij uiteraard een bevestigend antwoord kreeg. De toerist had de volledige aandacht van mijn vader toen hij vertelde zojuist het entrecôte-gerecht genaamd ‘Café de Paris’ te hebben verorberd. Hij meende tot slot geheel verbaasd ‘maar ik heb geen koffiesmaak geproefd!’ Freddy Berends, die de naam van het gerecht zelf had bedacht, zou hierop een lange uitleg hebben gegeven dat het gerecht geïnspireerd was op de sfeer van een bezoek aan een Frans eetcafe waarbij de naam van het gerecht niets van doen had met koffie. Het leek erop alsof de man aandachtig de uitleg had gevolgd. Maar na het relaas van mijn vader gaf hij hem, voordat hij wegliep, plechtig een hand en zei: ‘Volgende keer wel meer koffie, hé’!” Een recenter voorbeeld van een komische situatie was toen het gezelschap aan een tafel, beklag deed over ‘kurkresten in de wijn’ en om een nieuwe fles vroeg. “Tja, je maakt zo soms wat dingen mee. Want de bewuste wijnsoort kwam in een fles met van die nieuwe kurken van plastic, ofwel rubberen kurken. Na afloop moesten we hier enorm om lachen”, aldus Ghislain.

Le Clochard
Zoals de naam al doet vermoeden, is de naam van het restaurant geïnspireerd op een choller die in het Rif Fort rondhing. Le Clochard: vagebond, zwerver in het Frans. Hierbij verwijst Ghislain naar een goede vriend van zijn vader, Arthur Donker, die jaren terug hierover het volgende verslag deed: “Parijs staat bekend om zijn clochards die onder de bruggen van de Seine leven. Zo was er jaren geleden ook één hier, die huis hield in het Rif Fort. Zijn kick was om plastic bekertjes te verzamelen, waar hij heel Otrobanda voor afstruinde. De bekertjes werden bewaard in de bogen waar nu Bistro Le Clochard is gehuisvest. Freddy heeft zijn restaurant Le Clochard genoemd toen hij deze zwerver ontmoette tijdens de bouw van zijn eetpaleis. Deze man had duizenden en duizenden bekertjes verzameld waarvoor men toen drie vrachtwagens nodig had om deze af te voeren.”

De choller zou een aparte verschijning zijn geweest met een lange baard, altijd een grote papieren zak op zijn hoofd waardoor het haar ‘één groot blok vormde in de vorm van de supermarktzak. “Tijdens de bouw van Le Clochard bleef hij steeds zitten kijken hoe ‘zijn’ bogen, plaats moesten maken voor een restaurant. Er werd een pastoor ingeschakeld om de man ervan te overtuigen om naar een tehuis te gaan. Op aandringen is hij uiteindelijk een kijkje gaan nemen in een tehuis. De volgende dag kwam hij geschoren, geknipt en met schone kleren aan om weer de voortgang van de bouw in de gaten te houden. Schijnbaar beviel het tehuis hem, want na een poos hebben we hem nooit meer gezien”, aldus het verslag. De choller had een zodanige indruk achtergelaten dat er een beeldje naar zijn gelijkenis werd vervaardigd dat jarenlang in het restaurant op de bar heeft gestaan, maar tijdens een brand verloren ging.

Daarop werd er wederom een beeldje vervaardigd dat ten tijde van de orkaan ‘Joan’ ook verloren ging. “Freddy gaf het toen op uit vrees voor de wraak van de clochard van het Rif Fort”, aldus Donker.

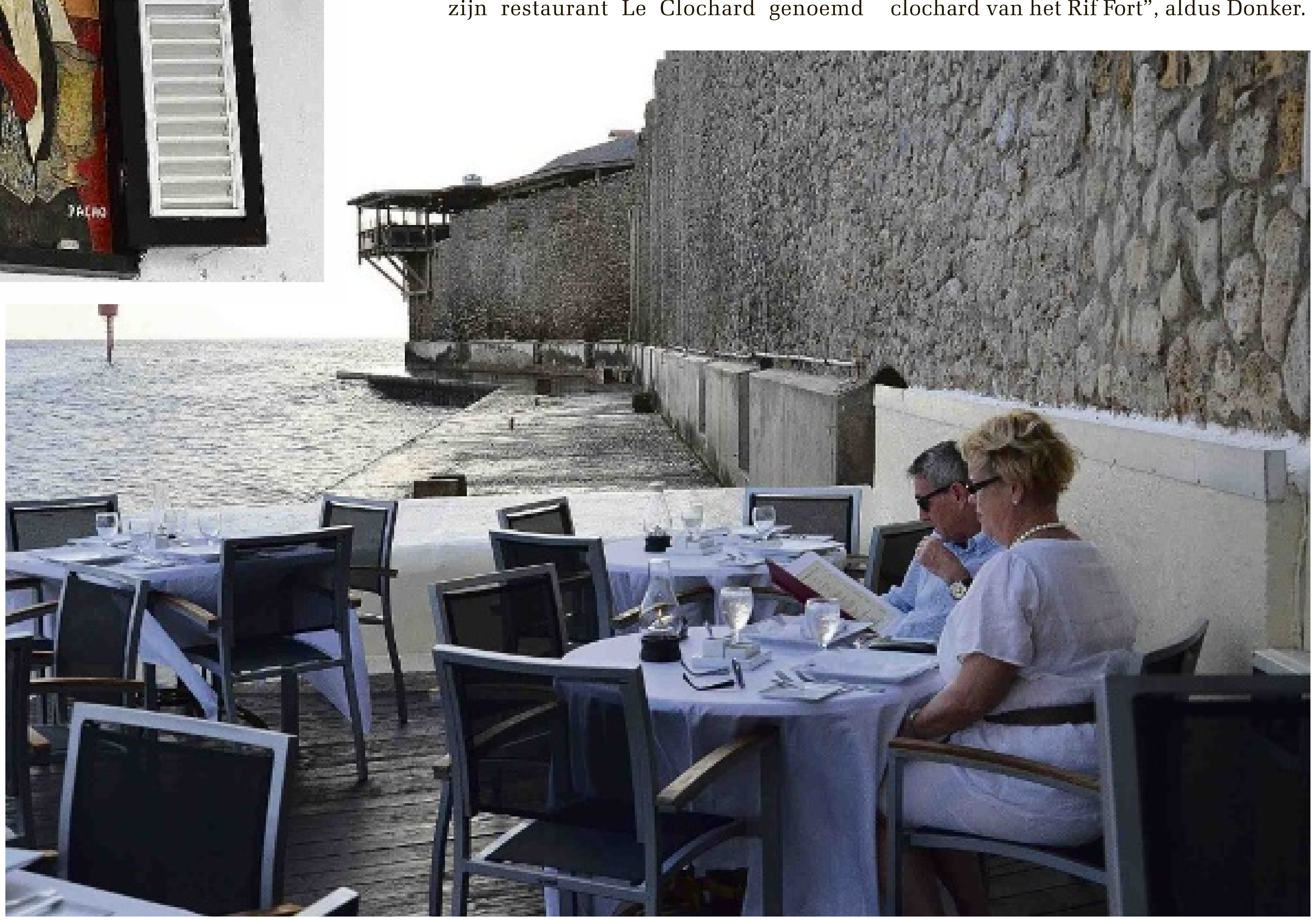

Inspiratie

‘Uitgaan van je eigen idealen’

Zijn allereerste tekenlessen kreeg hij dankzij het uithalen van kattenkwaad. Buurvrouw en kunstenares Nola Hatterman bood de kwajongens als laatste redmiddel gratis tekenles aan, om op die manier toch nog van wat rustige zondagen te kunnen genieten.

Tekst: Oetie Basilio

Toch werd de aandacht van Carlos Blaaker pas enkele jaren later bewuster geprikkeld, bij zijn ontdekking van het schilderen met olieverf. Een getekende afbeelding van de Cubaanse dichter José Martí trok zodanig zijn aandacht dat hij deze wilde naschilderen. “Daarvoor had ik alleen nog maar getekend, maar dit was moeilijker en daar werd ik door geprikkeld. Ik ben toen thuis gaan experimenteren met olieverf en merkte dat ik er harder voor moest werken om dit mij eigen te maken. Dat vond ik heel interessant.”

Na verdere experimenten, het volgen van lessen aan de in de tussentijd in Suriname opgezette Academie, en ook al enkele exposities, besloot Blaaker dat hij zich verder wilde ontwikkelen en vertrok naar New York voor verdere studie bij de Art Students League. In New York kwam hij ook in aanraking met lithograaf Robert Blackburn, oprichter van de grafiekstudio Printmaking Workshop. “Blackburn was een donkere man in New York die zich helemaal had ontdaan van alle ‘hang-ups’ over zwart zijn. Hij deed gewoon zijn ding. Iedereen, zonder onderscheid des persoons, kreeg bij hem de mogelijkheid om in zijn werkplaats te werken. Ik vond dit waanzinnig inspirerend omdat ik zag hoe Blackburn en ook andere New Yorkse kunstenaars, het feit dat ze waren opgegroeid in een samenleving met raciale fricties, dit geen belemmering lieten zijn voor hun verdere persoonlijke ontwikkeling. Die houding was voor mij nog veel inspirerender dan hun kunst. Ze hebben als voorbeeld voor me gediend dat je moet uitgaan van je eigen kwaliteiten en idealen, en niet van obstakels die door anderen of jezelf worden opgeworpen. Een obstakel is alleen maar zo groot als je het zelf maakt. In mijn werk heeft dit me beïnvloed, in die zin dat ik me er constant van bewust ben dat je techniek zo goed moet zijn dat je hindernissen en obstakels kan overwinnen.”

Voor Blaaker is de 17e eeuwse schilder Rembrandt dan ook een grote inspiratiebron. “Rembrandt had een geweldige beheersing van zijn penseel, en kon met slechts enkele streken al een schets neerzetten. Ik ben door zijn werk ook erg geïnspireerd om binnen mijn eigen werk net even een andere benadering van de werkelijkheid te durven geven.”

Goed op de hoogte van de geschiedenis en van de tijdgeest waar Rembrandt en andere kunstenaars die hij bewondert zich in bevonden, vertelt hij verder ook over de Italiaanse schilder Caravaggio. “Caravaggio was een geweldige kunstenaar, maar werd uiteindelijk verguisd omdat hij in zijn schilderingen van de alledaagse realiteit, prostituees en straatlopers als inspiratiebron gebruikte. In die periode kwamen in Italië de meeste kunstopdrachten van de rooms-katholieke kerk en zijn werken werden door de kerk niet geaccepteerd.” Hij vertelt verder ook over Lucian Freud, de kleinzoon van Sigmund Freud, die bekend staat om zijn uitzonderlijk verfgebruik bij zijn indringende portretten en confronterende naakten. En als laatste, maar met zeer veel enthousiasme en waardering, noemt Blaaker de beroemde tijdgenoot van Rembrandt, de Spaanse schilder Velázquez. “Zijn schilderij van zijn als slaaf geboren assistent Juan de Pareja, die hij als waardig heer schilderde en die zelf ook een gerespecteerd kunstenaar werd, vind ik zelf prachtig en inspirerend.” Maar hij is ook zeer onder de indruk van hun techniek. “Zowel Velázquez als Juan de Pareja waren beiden in staat om in hun portretschilderingen bijna de ziel van de poserenden te laten zien. Ik vind dat beiden een geweldige penseelbeheersing hadden.”

Iedereen, zonder onderscheid des persoons, kreeg bij Robert Blackburn de mogelijkheid om bij hem te werken. Deze foto is gemaakt in zijn werkplaats in 1959.

Carlos Blaaker

De Nachtwacht van Rembrandt, een schilder die een grote inspiratiebron vormt voor Blaaker.

Culturele Agenda

Benefietconcert in Snoa

Woensdag 8 mei om 20.00 uur is er een bijzonder benefietconcert in de Snoa. Tickets zijn verkrijgbaar bij Mensing’s Caminada, Albert Heijn en de Snoa Gift Shop à 50 gulden p.p.
Het feit dat zeer recent de 65e verjaardag van de staat Israël werd gevierd en dat het op 8 mei Jeruzalem Dag is, was voor de organiserende commissie van de Snoa een goede reden om rond deze belangrijke gebeurtenissen een uniek concert te organiseren. Het hoofddoel van het concert is om het grote publiek kennis te laten maken met de rijkdom van het joodse muzikale erfgoed, zowel religieus als niet religieus en afkomstig uit verschillende tradities en muziekstijlen van verschillende componisten. Om een paar bekende joodse componisten te noemen: Kurt Weil, Mozes Mendelssohn en Ernst Bloch. De grote composities van de joodse liturgische muziek kunnen worden vergeleken met die van hun christelijke tegenhangers zoals Fauré, Mozart, Bach en Händel. Velen zijn reeds bekend met het grote ‘Halleluja-Chorus’ uit de Messias van Händel, maar velen zijn zich er niet van bewust dat het joodse erfgoed ook een bekend ‘Halleluja-Chorus’ bezit, dat gecomponeerd is door een goede vriend van Felix Mendelssohn, namelijk Louis Lewandowski. In dit concert in de Snoa zal onder meer dit ‘Halleluja-Chorus’ ten gehore gebracht worden. Dit concert is georganiseerd om fondsen te werven voor het onderhoud van het uit 1866 daterende Snoa-orgel. Om een ieder van de pracht van de klanken van dit orgel te laten genieten, is de bekende Nederlandse meesterorganist Eeuwe Zijlstra uitgenodigd. Eeuwe Zijlstra trad al meerdere malen op met het projectkoor Viva La Musica onder leiding van Maril Boersema-Leenders. Ook de spirituele leider en voorzanger van de Snoa, Avery Tracht, zong al vaker met deze groep. Nu hebben ze de krachten gebundeld om dit unieke concert mogelijk te maken. De koorleden van Viva La Musica maken voor het eerst kennis met deze muziek van de voor hen, tot voor kort nog, onbekende componisten. Gesteld kan worden dat zij gefascineerd en onder de indruk zijn van het kaliber en van de schoonheid van deze muziek. Een ander bijzonder detail is het feit dat dit de eerste keer is dat de koorleden van Viva La Musica in het Hebreeuws en in het Jiddisch zingen. Het geheel zal worden aangevuld met muziek van de bekende joodse Broadway-musical Fiddler on the Roof (Anatevka). Dit belooft een onvergetelijke en prachtige muzikale avond te worden.

Open Huis Ascencion

Zondag 5 mei houdt Landhuis Ascencion een Open Huis. De toegang is gratis. Het vangt om 10.00 uur aan met een oecumenische kerkdienst. De voorganger is vlootpredikant Henk Hortensius met als thema ‘leven in vrijheid’. Voor de kleintjes is er een kindernevendienst. Om 11.00 uur is er een rondleiding om en door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde landhuis. In en om het landhuis worden lokaal vervaardigde souvenirs tentoongesteld en verkocht. Er zijn koele dranken verkrijgbaar, lekkere pasteitjes, cake en verse pruimentaartjes. De dagspecial is een Thaise kipschotel. ‘Marcel and Frends’ zorgen voor gezellige muziek en dans.

Rondleidingen Ascencion

Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert op de donderdagen 9, 16, 23 en 30 mei rondleidingen door het landhuis. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De beheerder brengt u op de hoogte van de bijzonderheden en wetenswaardigheden van het Landgoed Ascencion en de flora en fauna in het omliggende natuurgebied. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname is 10 gulden per persoon. Koffie, cake en limonade zijn bij aankomst inbegrepen. Deelname is uitsluitend mogelijk bij opgave via de telefoonnummers 864 1950 of 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com

Expositie van John de Bont

Donderdag 9 mei van 18.00 tot 21.00 uur is de opening van de expositie van John de Bont in Gallery Alma Blou. John de Bont is geen onbekende op het eiland. Hij woont in Amsterdam, maar beschouwt Curaçao al 25 jaar als zijn tweede thuis. Gedurende de 20 jaar dat hij les gaf op het eiland, heeft hij menig kunstenaar op weg geholpen. Hij stond aan de wieg van de bronsgieterij en het beeldhouwen in steen van de Tafelberg, samen met Hortence Brouwn en Anne de Vries die daar een sleutelrol in hadden. De twee portretten in brons van Jacob Gelt Dekker en Ras Elajha bij Kura Hulanda zijn door hem gemaakt naar aanleiding van zijn cursus portretboetseren aan de voormalige ‘Akademia di Arte’.Tijdens zijn jaarlijkse bezoeken aan Curaçao gebruikte hij in het begin brons en stenen uit Europa, zoals marmer en Belgische hardsteen. Later ontdekte hij ook het ivoor uit de Curaçaose zee, namelijk het koraalsteen, dat geen kamerholtes heeft en zeer massief is zodat hij deze met diamantfrezen moet bewerken.
Met zijn werk wil hij het Curaçaose verhaal vertellen in vorm en beeld. Hij werkte bij de bronsgieterij, in Julianadorp en in Emmastad en nu al vele jaren in alle stilte op Seru Grandi bij Fuik. Op de openingsavond van de expositie wil de kunstenaar graag kennismaken en uitleg geven over zijn kunstwerken. De expositie is te bezichtigen tot 25 mei 2013.

Marshe di Artesania

Iedere tweede zaterdag van de maand houdt Gallery Alma Blou de maandelijkse ‘Marshe di Artesania’, een kunstnijverheidsmarkt. De eerstvolgende is op zaterdag 11 mei
van 10.00 tot 14.00 uur te Landhuis Habaai. Speciaal voor Moederdag zijn er dit keer ook unieke cadeaus verkrijgbaar. De artikelen/souvenirs zijn allemaal lokaal en handgemaakt. Voor meer info: tel. 462.8896 of per mail: galleryalmablou@gmail.com

Donderdag 9 mei van 18.00 tot 21.00 uur is de opening van de expositie van John de Bont in Gallery Alma Blou. Foto: Ken Wong.

Cd Jacobo (Shon Coco) Palm

Van de Curaçaose musicus en componist Jacobo (Shon Coco) Palm (1887-1982), zijn in de periode van juli 1950 tot december 1952, onder het platenlabel Musika zeventien plaatopnamen verschenen. Op alle zeventien platen speelde hij zelf de pianopartij. Jacobo Palm werd op deze plaatopnamen begeleid door in die jaren bekende musici zoals Julian Coco en Augusto Boelijn (contrabas), Pedro Provence en Luciano Henkel (kwarta) en Bernardo Privania (percussie). Op verzoek van de Palm Music Foundation (http://www.palmmusicfoundation.com/) heeft het bureau voor Audioarcheologie van Tim de Wolf, de transcriptie verricht van de oorspronkelijke 78-toerenplaten naar een cd-weergave. Bij deze restauratie heeft het bureau gezocht naar een evenwicht tussen het verminderen van de gebruikelijke ruis op de 78-toerenplaten en het zoveel mogelijk behouden van de muzikale informatie. Op deze wijze is muziek die opgenomen werd in lang vervlogen tijden, weer toegankelijk gemaakt en behouden als Curaçaos muzikaal erfgoed.
Geïnteresseerden in Nederland kunnen deze cd bestellen door het overmaken van 16,90 euro (14,90 euro voor de cd en 2,00 euro aan verzendkosten) naar rekening 5384222 van de ING Bank ten name van de stichting Palm Music Foundation, onder vermelding van ‘cd Jacobo Palm’. Deze cd zal binnenkort ook op Curaçao verkrijgbaar zijn.

Nieuws op cultureel gebied? Stuurt u uw info zo spoedig mogelijk naar agenda.cultuur@gmail.com

Cola Debrotprijs voor Norman de Palm

‘Dit maakt me nederig’

Een bewogen leven vol passie, liefde, inspiratie en minnaars. Zo beschrijft de veelzijdige Norman de Palm zijn leven. De oprichter van Luna Blou en schrijver en producent van theaterstukken als Desirée en films Ava & Gabriel en Zulaika droeg zijn rol als directeur van het theater eind april over en mag bovendien vandaag de Cola Debrotprijs in ontvangst nemen.

Tekst: Elisa Koek Foto’s: Ken Wong

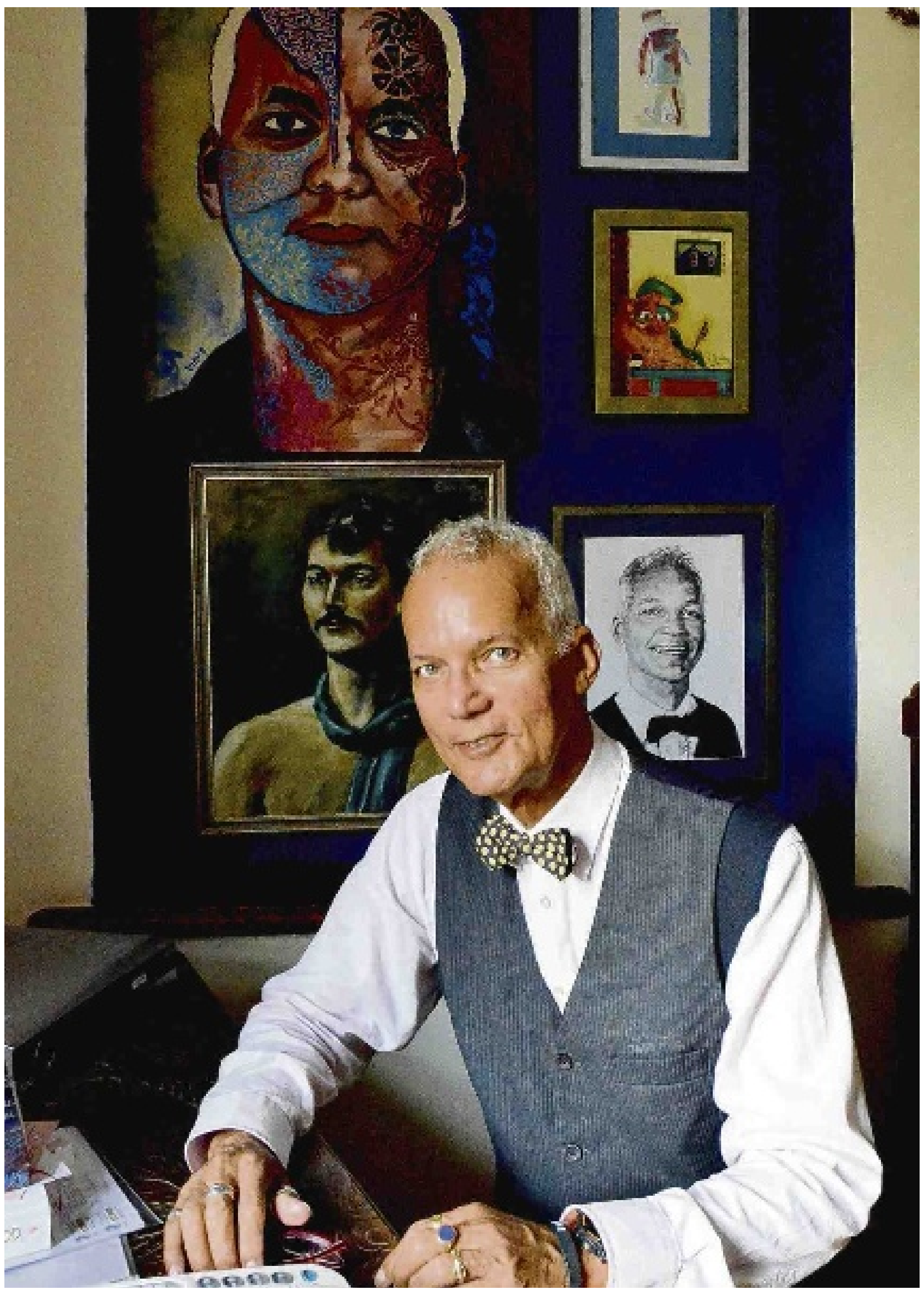

In hartje Otrobanda, aan de Annabaai, ligt theater Luna Blou in felblauwe kleuren te loeren naar de cruisetoeristen. Boven het theater is de woning van de oprichter van het theater, Norman de Palm. Het herenhuis ademt kunst en inspiratie door de kleurrijke schilderijen, portretten van de schrijver door de jaren heen en karakteristieke kunstwerken overal in het huis. Een perfecte thuisbasis voor De Palm om aan een nieuw hoofdstuk van zijn leven te beginnen.

Vredige smeltkroes

De eerste tien jaar van zijn leven bracht De Palm door op Aruba: een onbezorgde jeugd, volgens de theaterman. “Mijn moeder was het buurmeisje van mijn vader, dus ze zijn als jeugdvrienden bij elkaar gebleven en uiteindelijk getrouwd. Dit gevoel zorgde voor veel warmte in onze familie. Mijn vader was van Curaçao en mijn moeder Nederlandse, dus de ene dag aten we stamppot en de andere dag stoba. De hele buurt was trouwens een vredige smeltkroes van nationaliteiten: Arubanen, Venezolanen, mensen van de Engelse eilanden, Nederlanders, alles ging in vrede. We brachten de dagen door aan de baai, zaten ezels achterna, speelden in de rooi en gingen vissen. Er waren weleens ruzies tussen de kinderen, maar de ouders bewaarden de vrede. Er was altijd sociale controle en de moeder van mijn buurjongen was eigenlijk ook mijn moeder en andersom.” Toen De Palm in de derde klas zat, besloot het gezin terug te verhuizen naar het thuiseiland van zijn vader. Samen met zijn ouders, twee zussen en een broer verhuisde Norman de Palm naar Curaçao waar het gezin zich in de Penstraat vestigde. “Natuurlijk moest ik mijn vriendjes achterlaten op Aruba, maar ik ging mee met de ‘flow’ en paste me aan. Ik ontmoette nieuwe kinderen en maakte snel contact. Het was een nieuw hoofdstuk in mijn leven, maar de taal en ook de cultuur was redelijk hetzelfde waardoor ik snel kon aarden op Curaçao.” De Palm ging net als vele andere jonge Curaçaoënaars op zijn achttiende naar Nederland om te gaan studeren. Hij vertrok naar Nijmegen en rondde de studie klinische psychologie met succes af. Na zijn afstuderen, vertrok hij snel naar Curaçao om als psycholoog aan de slag te gaan. Buiten zijn werk als psycholoog stond hij regelmatig op de planken in het theater.

“Ik vond mijn beroep ontzettend belastend. Iedereen komt bij je met problemen en die nam ik mee naar huis. Het theater werd een uitweg voor me. Dit was het moment dat ik kon spreken, kon spelen, creatief was en andere rollen kon aannemen. Het werd een uitlaatklep.”

Liefde

In 1976 veranderde het leven van de 28-jarige De Palm drastisch door de ontmoeting met Felix de Rooy. De Palm glundert nog als hij zijn ex-geliefde beschrijft. “We ontmoetten elkaar doordat onze ouders elkaar kenden. Felix was een hele sturende, dominante, exhibitionistische en sensuele man. Hij intrigeerde me ontzettend. Hij was mijn grote liefde.” Het tweetal werd verliefd, stortte zich op het theater en vormde samen het boegbeeld van kunst en gay identity op Curaçao. Ondertussen ging De Palm deel uitmaken van de theatergroep Cosmic Illusions (Illushon Kosmiko) die De Rooy had opgericht. Mijn ouders hebben nooit problemen gehad met mijn geaardheid of met mijn openheid hierover. Misschien dat het daardoor ook gemakkelijker werd geaccepteerd door iedereen. We waren een koppel en iedereen mocht het weten. We waren de ‘Snip en Snap’ van Curaçao en werden overal gevraagd om exposities, feestjes en restaurants te openen en acts op te voeren. Dit was heel leuk, maar na een paar jaar begon het een sleur te worden en stagneerde mijn eigen ontwikkeling. In 1982 hebben Felix en ik onze koffers gepakt voor een nieuw avontuur in New York. Ik ging educational theatre studeren en Felix filmregie.”

Desirée

“New York was verbijsterend. Verpletterend”, vertelt De Palm terwijl hij terugblikt op zijn periode in de metropool. “Er gebeurt zoveel en ook ontzettend veel op kunstgebied. Het was fantastisch.” New York was ook de stad waar De Palm zijn eerste theaterstuk schreef dat geregisseerd werd door zijn geliefde De Rooy. “Ik had een artikel gelezen over een vrouw die dacht dat de duivel in haar baby zat. Ze had het kind verbrand in een oven. Waarschijnlijk vanwege mijn achtergrond als psycholoog intrigeerde dit verhaal mij heel erg. Ik wilde een stuk schrijven over een vrouw die gevangen zat in een cirkel van armoede en prostitutie en haar kind dit koste wat kost wilde besparen. Dit resulteerde in het theaterstuk Desirée.”

De Palm en De Rooy reisden met hun theatervoorstelling naar Edinburgh waar het enigszins choquerende stuk door journalisten de hemel in werd geprezen. Tijdens een van de voorstellingen kregen de theatermakers bezoek van Nederlandse bookers die besloten Desirée naar Nederland te halen. “In eerste instantie vonden ze het stuk risicovol, maar omdat we Nederlanders waren, werd het toch doorgezet. Voor we naar Nederland gingen, hebben we ook in Londen nog meerdere malen het stuk opgevoerd. Ook daar werd vol lof over ons gesproken.” Eenmaal terug in de lage landen is het stuk meer dan honderd keer opgevoerd en werden de namen van de theatermakers alom bekend.

Na het succes van Desirée namen De Palm en De Rooy een volgende stap en zochten hun inkomen weer in Nederland. “We vonden een mooie winkel in Amsterdam-Oost die we hebben opgeknapt tot woning. Ik ben teruggegaan naar New York om onze spullen te pakken en we betrokken de nieuwe woning.” Amsterdam leek het theaterduo goed te doen en succesvolle filmproducties als Almacita di Desolato en Ava & Gabriel waren het resultaat. De Palm en De Rooy gingen ook in Amsterdam door met Cosmic Illusions en leerden John Leerdam kennen. “John Leerdam is een bijzondere man. John is een man die mensen laat groeien, maar ook kritisch kan zijn. Hij is, na Felix, mijn muze.”

In 2003, toen De Palm 50 jaar was, trok hij de stoute schoenen aan en ging terug naar Curaçao. Leerdam kreeg de regie over Cosmic Illusions en De Palms eerste liefde Felix schippert nog steeds heen en weer tussen Nederland en Curaçao. “In de herfst van je leven, wil je iets bijdragen aan je land van herkomst, dus ik moest terug naar Curaçao. Daar kwam bij dat ik me niet meer op mijn gemak voelde in Nederland. Het Pim Fortuyn-drama was nog vol aan de gang en Antillianen werden openlijk een multicultureel probleem. Alle problemen zouden zijn opgelost als er geen Antillianen meer waren. Ik vond het erg kwetsend. Ik besloot terug te gaan en een theater op te richten om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van Curaçao.” De oprichting van Luna Blou ging niet zonder slag of stoot, maar in hetzelfde jaar was het theater toch een feit. “Ik kreeg veel kritiek op de locatie: men vond het een gevaarlijke buurt, er waren veel chollers en bouwvallen, maar ik zag het heel anders. Ik vond de locatie ideaal, omdat deze deel uitmaakt van de stad. Het lukte mij, ondanks de kritiek en de economie die in een crisis zat, om een lening te krijgen bij O.B.N.A en KORPODEKO. Met dit geld kon ik een geraamte opzetten van het theater waarna ik doorging met fondsen zoeken en het volste vertrouwen had dat de rest ook zou komen. Tijdens de verdere opbouw van het theater heb ik veel contacten uitgenodigd om het theater te bezoeken waarbij ik enthousiast vertelde hoe het zou worden. Het lot was mij welgevallig en veel bedrijven , ook stichtingen als het Prins Bernhard Cultuur Fonds , Fundashon Bon Intenshon van Gregory Elias en het Eilandgebied Curaçao droegen hun steentje bij. Hierdoor kreeg ik het vertrouwen van een aantal stichtingen zoals Stichting Doen, Fonds Podiumkunsten, Stichting Jena, Samenwerkende Fondsen en een paar jaar AMFO. Zo konden we rondkomen. Ook mijn zus Jorina heeft altijd een belangrijke rol gespeeld. Jorina heeft het theater in haar eentje uit een schuldpositie gesaneerd gekregen. Ze is het tegenovergestelde van mij: ik ben chaotisch en zij is ordelijk en systematisch. Je kunt zeggen dat zij de redding is geweest van het theater.”

Afscheid Luna Blou

Tien jaar na de oprichting van Luna Blou, nam De Palm op 26 april dit jaar afscheid als directeur. “Ik ben een bouwer en geen uitbouwer. Ik heb dit theater opgebouwd en gevormd, nu mag iemand anders het roer overnemen en het uitbouwen. Ik heb alle vertrouwen dat de nieuwe directeur Segni Bernadina er iets moois van gaat maken en sta open voor nieuwe dingen en nieuwe vormen voor het theater. Ik heb begrepen dat Segni een opleidingsinstituut wil creëren voor lokale talenten. Dit doen we al met La Tentashon, maar hij wil dit uitbreiden. Een idee dat ik zeker steun.”

Cola Debrotprijs

Het tienjarig bestaan van Luna Bou en het afscheid van De Palm als directeur krijgt vandaag nog een extra omlijsting door de uitreiking van de Cola Debrotprijs aan De Palm. Hij krijgt de prijs onder andere omdat hij de Curaçaose kunst en cultuur internationaal op de kaart heeft gezet op internationale filmfestivals in onder andere New York, Londen en Toronto. Ook het inspireren en stimuleren van jongeren, zijn bijdrage aan de ontwikkeling van het theaterleven door de oprichting van Teatro Luna Blou en jeugdtheaterwerkplaats La Tentashon spelen een rol in het winnen van de prijs. “Dit maakt me nederig”, reageert De Palm terwijl hij de beschrijving doorleest. “Het geeft me het gevoel alsof mijn werk er iets toe heeft gedaan. Ik krijg erkenning van de overheid, maar ook van het volk want zij hebben voor de overheid gekozen. Het is een verbijzondering van werk en een afscheidscadeau dat ik niet had kunnen bedenken.”

Nu De Palm het hoofdstuk Luna Blou deels heeft afgesloten, is het tijd voor een nieuwe periode in zijn leven.“Ik woon op het terrein van het theater, dus fysiek blijf ik erbij betrokken. Daar wil ik het bij laten, want ik wil de nieuwe directeur niet voor de voeten lopen. Er breekt een periode voor mij aan waarin ik meer tijd ga besteden aan Stef Hendriks, mijn zegen en liefdevolle steun in bange en blije dagen. Ik wil rusten, wandelen, lezen, reizen, zwemmen en samen genieten van het leven.

Ik wacht af wat het lot verder op mijn weg brengt. Er zijn altijd nieuwe uitdagingen en groeimomenten. In ieder geval ga ik weer veel schrijven over het leven dat mij wacht.”

Letra

Bocas Lit Fest

Van 25 tot en met 28 april vond het 3e Bocas Literatuur Festival plaats in het centrum van Port of Spain, Trinidad. De bedoeling van het festival is een ontmoetingsplaats te zijn voor iedereen die zich in het Caribische gebied met literatuur, inclusief literatuur voor kinderen, bezighoudt.

Teveel zoeken Caribische auteurs naar erkenning in de Europese en Noord-Amerikaanse ‘moederwereld’. En dat terwijl het in het Caribische gebied gonst van literaire activiteit. De diversiteit van literaire tradities, culturen en geschiedenissen, vormt allerminst een belemmering, maar blijkt integendeel een stimulans voor creativiteit te zijn.

Platform

Het festival is tevens bedoeld als platform om op elkaars werk te reageren. Dat is dan ook volop gebeurd en voor de auteurs is het verrassend te merken hoe op andere eilanden hun werk gelezen wordt. Nu nog zijn het vooral auteurs van de Engelstalige eilanden die meedoen. Dat gaat de komende jaren veranderen. Geleidelijk aan zal het festival een meertalig karakter krijgen.

Het festival bestaat uit een groot aantal discussies over uiteenlopende kwesties, zoals de rol van literatuur bij het interpreteren van de (postkoloniale) geschiedenis.

Een zeer interessante bijdrage werd geleverd door de Indiase auteur Pankaj Mishra die een kernachtig boek schreef over het verzet van Aziatische intellectuelen tegen het Europese intellectuele imperialisme, zoals Rabindranath Tagore en Liang Qi Chao (From the Ruins of Empire, 2012).

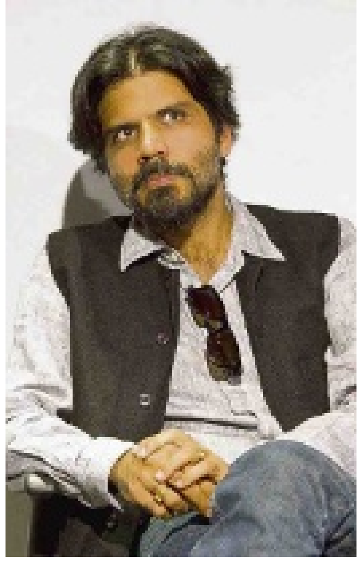

Pankaj Mishra tijdens het festival vastgelegd door Maria Nunes.

Dichters en schrijvers

Dichters en schrijvers lazen voor uit hun werk, waarop de toehoorders konden reageren. Om literatuur dichter bij het grote publiek te brengen, werd tijdens het middaguur poëzie voorgedragen op straat. Verder waren er workshops over dingen waarmee je als auteur te maken kan krijgen: hoe verwerk je kritiek, hoe ga je om met uitgevers, enzovoort. Verder twee theaterproducties en diverse films, waaronder de ‘Mystic Masseur’ (van Ismail Merchant) op basis van een roman van V.S. Naipaul over een idealistische schrijver Ganesh die wordt gelanceerd als politicus, met alle gevolgen van dien.

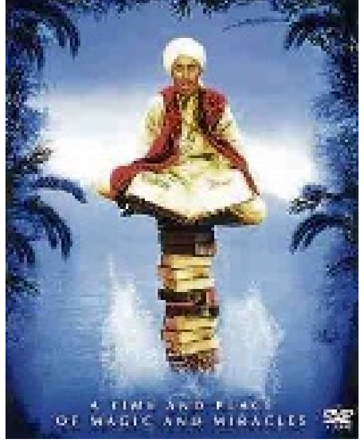

Ars Poëtica

Lieve Koning

Hoe het is om koning te zijn
Ik weet het niet, misschien weet
u het ook nog niet, onder
die zware jas van hermelijn
en een gezicht dat zegt
dat alles anders wordt
dat niets hetzelfde als voorheen

dat je met Maxima, maar toch alleen
die ene koning bent van Nederland
ik weet niet of het went en of je nog wel
op je kop mag staan
en grappen maken als
er hoge pieten naast je staan
en of je hebt geoefend in
niet gapen in gezelschap als je
omvalt van de slaap

Lieve koning, pas je goed op ons?
En luister je ook door de herrie heen
naar het zacht gefluister van een kind?
En huil je mee als een echt mens
wanneer je iets intens verdrietig vindt?
Je hoeft niet flink te zijn, wel sterk
Ik wens u alles wat een koning
nodig heeft om het te blijven
Mag ik u nog eens schrijven?

O ja, en koning, tussen alle koningsdingen
gewoon nog gekke kinderliedjes
met de meisjes zingen, en lekker
tegen alle protocollen
in een bloemetjesbroek
als coole koningspapa
over het grasveld rollen
Nou dag, dat het u goed mag gaan
Uw trouwste onder-
Daan

Mariet Lems

Speciaal voor de inhuldiging van Willem-Alexander liet Kunstgebouw het gedicht Lieve Koning maken. Ter inspiratie voor leerlingen om hun gedachten over de troonswisseling te verwoorden en te verbeelden, en een brief aan de nieuwe koning te schrijven.

Huntu Kòrsou

Betrokken samenleving (1)

Als idealist in hart en nieren heb ik van die momenten waarop ik visualiseer hoe onze samenleving eruit zou zien als iedere burger, bedrijf en overheid zijn verantwoordelijkheid neemt in het neerzetten van ons 'Dushi Curaçao'.

Tekst: Shakti-Aroena Lakhi

Telecombedrijf Digicel adopteerde een project om de wijk Buena Vista schoon te maken.

Een burger die zijn naaste helpt, schoolkinderen die samen met volwassenen het prachtige natuurschoon beschermen, bedrijven die dit soort projecten ondersteunen en onze overheid die vanuit haar voorbeeldrol visie en beleid ontwikkelt om zodoende geld te steken in initiatieven die hard nodig zijn voor een 'better quality of life' op ons eiland. Ik geloof in de veerkracht van de samenleving die ondanks tijden van crisis zich staande weet te houden en zich blijvend voorwaarts ontwikkelt, dus niet instort als een kaartenhuis.

Als een praktisch persoon denk ik dat dit haalbaar is, alleen is het kwartje voor het belang van duurzame ontwikkeling van Curaçao nog niet gevallen. Wij als burger, bedrijf en overheid blijven doorgaan met onze omgeving te vervuilen en steeds meer mensen doen een beroep op een voedselpakket. Tegelijkertijd zie ik als optimist dat er initiatieven ontstaan die, indien zij verankerd worden in de samenleving, op lange termijn zeker bijdragen aan onze 'happy community'.

Zo is in juni 2012 voor het eerst de Marshe di Bario georganiseerd op de University of Curaçao (UoC). Op deze markt presenteerden wijkbewoners en stichtingen hun initiatieven aan bedrijven om (financiële) ondersteuning te krijgen. Projecten als 'Oases Games' van Federashon Otrabanda en 'Mi Stima Souax' waren aanwezig. In beide projecten staat bewonersparticipatie binnen de ontwikkeling van hun wijk centraal. En zelfs de wijkpolitie was van de partij.

Dit allemaal geïnitieerd vanuit 'Plan Nashional pa desaroyá Bario' (PNB), het plan dat door het voormalige kabinet-Schotte in het leven is geroepen voor integrale wijkaanpak in twintig achterstandswijken als Buena Vista, Fortuna Ariba, Kanga, Montaña, Nieuw Nederland, Ser'i Otrobanda, Kortijn, Parerawijk, Seru Grandi, Soto, Souax, Tera Kòrá, Willibrordus en Wishi.

Op dit evenement droegen burgers de ideeën aan, bedrijven sprongen hierop in en de overheid stimuleerde dit allemaal. Een perfecte combo lijkt het zeker en het eerste resultaat is een feit. Digicel heeft namelijk de wijk Buena Vista geadopteerd om bij te dragen aan een schonere wijk. Dit doet zij vanuit haar nieuwe campagne 'Bario Ekstraordinario'.

Maar hoe lang blijft dit zo? Komt er dit jaar een nieuwe Marshe di Bario, zodat deze verankerd wordt in de samenleving en de effecten zich op lange termijn kunnen ontvouwen? Ik weet het niet. Wat ik wel weet is dat soortgelijke activiteiten onmisbare ingrediënten zijn voor een duurzame ontwikkeling van ons eiland. Ik hoop daarom dat dit evenement, wellicht in een ander jasje gestoken, ieder jaar georganiseerd zal worden.

In het tweede deel van deze serie ga ik in op een voorbeeld van ons buureiland Bonaire. Een jaarlijks terugkerende activiteit waarbij bedrijven en burgers gezamenlijk werken aan een veerkrachtige en uitgebalanceerde maatschappij. En misschien kunnen wij hiervan leren.

Ir. Shakti-Aroena Lakhi is voorzitter en medeoprichtster van Huntu Kòrsou. Een stichting die zich inzet voor een 'better quality of life' op Curaçao Meer lezen over dit initiatief: www.huntu-korsou org en www.facebook.com/HuntuKorsou .

Milieu

Gemanipuleerde ingrediënten op etiket

In de Verenigde Staten is een wetsvoorstel ingediend dat etikettering verplicht maakt voor voeding met genetisch gewijzigde ingrediënten. Het voorstel maakt een goede kans, want congresleden van beide partijen steunen het voorstel.

Het is inmiddels meer dan twaalf jaar geleden dat een gelijksoortig voorstel werd ingediend in de Amerikaanse Senaat. Voorstanders van ggo-etikettering zijn enthousiast, want in tegenstelling tot de eerdere pogingen staat dit voorstel er goed voor, dankzij steun in de publieke opinie en aan beide zijden van het politieke spectrum. Als het goedgekeurd wordt, voegen de VS zich bij 64 andere landen waar al soortgelijke wetgeving is aangenomen.

Het voorstel kreeg al de steun van 9 senatoren en 21 volksvertegenwoordigers, onder wie 2 Republikeinen. "Amerikanen hebben het recht te weten wat er in het voedsel zit dat ze eten, zodat ze de beste keuze kunnen maken voor hun gezin", zegt senator Barbara Boxer, een belangrijke voorstander van het voorstel. "Deze wetgeving wordt gesteund door een brede coalitie van consumentengroeperingen, boeren-, vissers- en ouderorganisaties die er allemaal van overtuigd zijn dat de consument recht heeft op meer en niet op minder informatie over het voedsel dat hij koopt."

De publieke opinie lijkt zich overweldigend achter het nieuwe voorstel te scharen, dat het Amerikaanse voedselagentschap (FDA) opdraagt om voedselproducenten te verplichten om duidelijk te vermelden of producten genetisch gewijzigde ingrediënten bevatten. Uit enquêtes blijkt dat 90 procent van de Amerikaanse burgers voorstander is van zo'n etiketteringsplicht.

Toch heeft de FDA zich jaren tegen die vraag verzet. Het agentschap blijft bij de stelling uit 1992 dat ggo-voedsel 'niet materieel verschilt van conventioneel voedsel'. De redenering achter die stelling is dat consumenten het verschil niet kunnen merken.

"Jammergenoeg kan het achterhaalde beleid van de FDA de voedseltechnologie van de 21e eeuw niet bijhouden, die een breed gamma aan genetische en moleculaire veranderingen mogelijk maakt in voedsel, die niet gedetecteerd kunnen worden door de menselijke zintuigen", zeggen de initiatiefnemers van het nieuwe wetsvoorstel in een persbericht.

Bovendien geldt die redenering niet voor de drieduizend substanties die volgens de FDA wel duidelijk gemarkeerd moeten worden. "Het feit is dat de FDA veel te lang politieke spelletjes voorrang gegeven heeft over de wetenschap", zegt Colin O'Neil van het Center for Food Safety, een organisatie in Washington. "Maïs die zijn eigen insecticide produceert, of een vis die tweemaal zo snel groeit als normaal, of een appel die dertig dagen lang niet verkleurt - dat zijn wel degelijk materiële veranderingen."

Meer ggo's

In de voorbije vijftien jaar hebben consumenten in de VS steeds meer genetisch gewijzigd voedsel gegeten, dat vrijwel nooit zo gemarkeerd is op het etiket. De snelle opmars van de ggo's in de VS heeft ook gevolgen voor de rest van de wereld, waar de gewassen nu al 10 procent van het globale landbouwareaal innemen. In 2010 maakten ggo's 80 procent van de totale sojaproductie uit.

De publieke opinie maakt zich steeds meer zorgen over het thema, maar de wetenschap heeft nog geen pasklare antwoorden over de potentiële schadelijkheid van de gewassen. Voor- en tegenstanders vinden wetenschappelijke argumenten om hun stelling kracht bij te zetten.

Het nieuwe voorstel gaat die controverse helemaal uit de weg, en richt zich uitsluitend op het recht op informatie en de keuzevrijheid van de consument.

Gevaarlijk voedsel

"De overheid houdt zich niet bezig met de etikettering van gevaarlijk voedsel", zegt O'Neil, "maar neemt ze uit de markt. Voedsel moet dus helemaal niet gevaarlijk zijn om gelabeld te worden. Als de FDA bijvoorbeeld eist dat irriterend voedsel gemarkeerd wordt, dan legt het die beslissing niet uit als 'materiële verandering', maar simpel omdat de consument zich bedrogen kan voelen als dat niet zou gebeuren."

Er was een enorme paniekcampagne toen senator Boxer het eerste voorstel indiende in 2000, maar de dialoog is sindsdien ingrijpend veranderd. De vraag is niet langer of maar wanneer die etikettering verplicht wordt."

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
1. Slogan; 6. plaats in Zwitserland; 12. stad in België; 14. rekening; 15. bazige vrouw; 17. persoonlijk vnw.; 18. voor; 20. achter; 21. landbouwwerktuig; 22. vogel; 24. bont; 25. tijdperk; 26. Engels telwoord; 28. getal; 29. gegroet; 31. hard schot; 35. stad in Engeland; 37. vaartuig; 38. kade; 40. nevel; 43. groente; 45. zijrivier van de Rijn; 47. dik boek; 48. straat (Fr.); 50. hoogvlakte; 51. zenuwtrekking; 53. muzieknoot; 54. voorzetsel; 55. waterdoorlatend; 56. muzieknoot; 58. uitroep van spijt; 59. grondsoort; 61. proefopname; 63. lekker; 64. schoonmaker.

VERTICAAL:
1. Stumperd; 2. reeds; 3. vlakgom; 4. patiënt; 5. persoonlijk vnw.; 7. voorvoegsel; 8. Cubaanse dans; 9. atmosfeer absoluut; 10. dwarsmast; 11. deel van een levend wezen; 13. rijmelaar; 16. tandeloos zoogdier; 18. wortel; 19. grond om een boerderij; 21. bijwoord; 23. Amerikaanse schrijver; 25. lievelingskostje; 27. niets; 30. Italiaanse componist; 32. grootvader; 33. muzieksoort; 34. Engels bier; 36. familielid; 38. kersenbrandewijn; 39. Noorse godheid; 41. zangstem; 42. opschepper; 44. hoger beroep; 45. vis; 46. elasticiteit; 47. aardappelgerecht; 49. bolgewas; 52. geliefde van Zeus; 54. grondsoort; 57. mier; 59. Frans lidwoord; 60. persoonlijk vnw.; 61. muzieknoot; 62. rund.

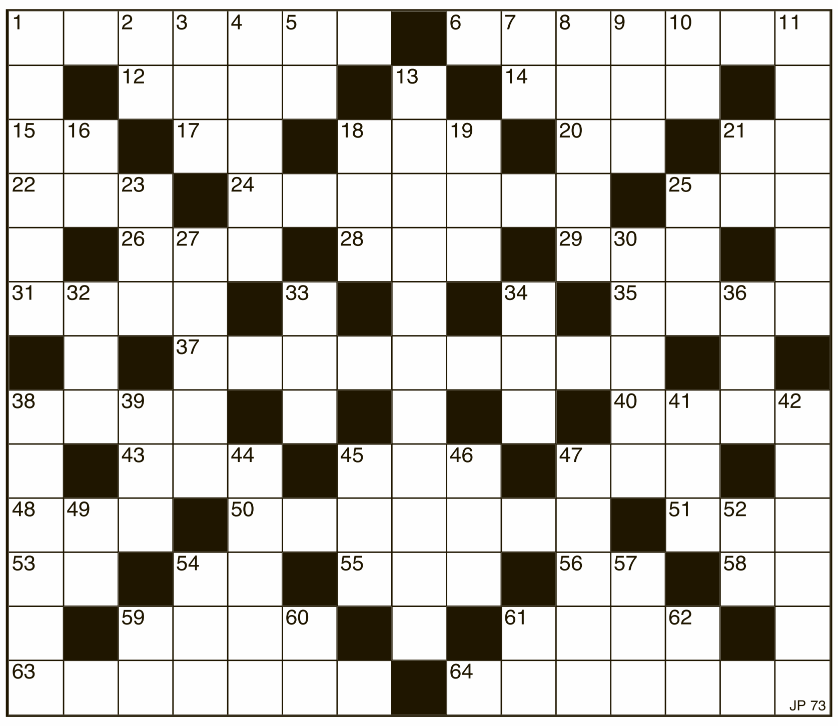

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

L.de Cuba
de la Sallestraat 67
Aruba

Roy How
Dokterstuin 150
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

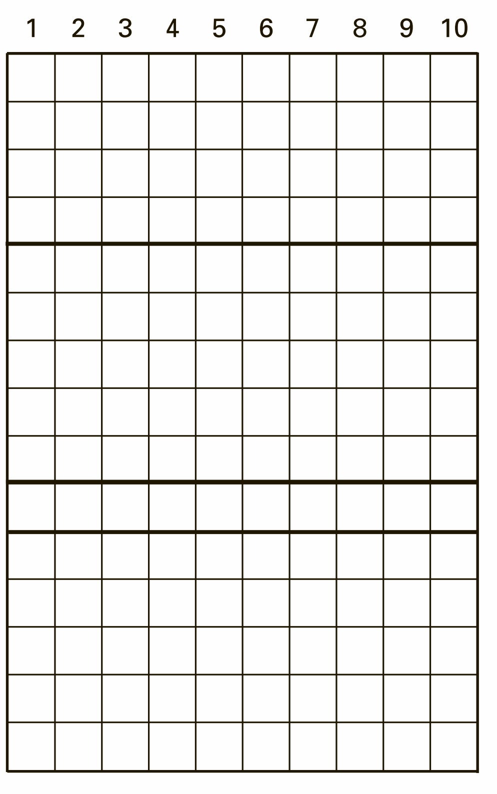

1. Vers, vakvereniging, klank;
2. pluim, inwendig orgaan, opleving;
3. vedette, mannelijk dier, vernuft;
4. voornemen, Europees gebergte, postludium;
5. vrucht, wapen, vrachtrijder;
6. draaikolk, soort raskonijn, gooien;
7. uitgestrekt, spijker, talent;
8. kleur, bloedgever, Andesgier;
9. rivier in Italië, loofboom, nar in dienst v.e. vorst;
10. kleur, platte steen, dunne platte lat.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

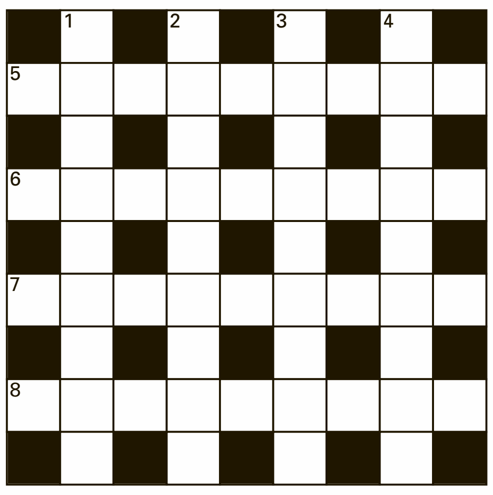

HORIZONTAAL:
5. Die roept dat het moet (6);
   Het schijnt veel water te zijn (8);
6. Een bestuurder is nog niet klaar met deze stof (4);
   Vogel met krullend haar (7);
7. Monnik aan de drank (8);
   Hierop rijden baanrenners de manege in (5);
8. Zijn de goederen voorbij? (6);
   Vreemdeling volgens de letter (6)

VERTICAAL:
1. Vis die niet droevig hoort te zijn (4);
   Bestuursadvies (8);
2. Voetballer die graafwerk verricht (8);
   Springende vaartuigen (7);
3. Als schilder was hij keihard (5);
   Het raadsel van een alleenstaande moeder (6);
4. Voornaam en zuiver (4);
   Zwemmende schrijver (7)

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

R	T	K	O	T	N	E	Z	N	A	L	G	E
E	F	L	A	A	W	T	N	E	K	A	I	D
F	S	N	E	M	M	I	V	R	H	E	A	I
F	S	R	M	N	P	K	N	C	O	A	K	L
E	U	I	A	R	I	E	A	T	Z	M	N	O
R	N	V	U	U	O	H	E	R	I	E	I	S
T	E	A	L	L	C	F	E	R	T	G	V	T
L	V	L	M	A	K	M	T	A	T	O	E	C
O	A	Z	H	O	M	T	L	A	O	E	O	R
V	G	C	E	O	R	E	H	R	L	M	N	R
K	A	N	K	E	G	R	W	C	M	P	E	T
R	A	M	E	O	H	A	E	O	A	G	R	R
E	O	B	V	R	A	O	T	D	G	N	E	E
K	N	E	A	R	B	I	O	A	D	D	U	O
E	E	S	D	T	E	N	B	S	E	I	S	L
Z	V	E	S	T	I	G	I	N	G	T	R	P

Agave
Bagger
Chachacha
Commotie
Diaken
Gelaten
Glanzen
Immens
Inbreng
Kampeertent
Komkommerzaad
Nachtkluis
Navel
Neder
Onereus
Platform
Ploert
Ridderroman
Solide
Tabak
Timor
Twaalf
Twintiger
Valluik
Vestiging
Voltreffer
Voorwaarde
Zeehoos
Zeevogel
Zeker

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

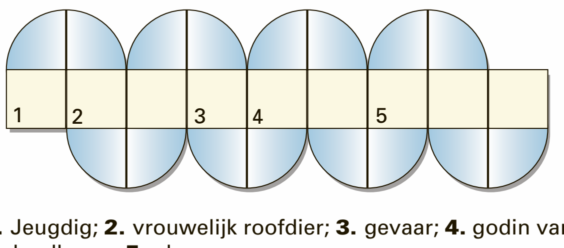

1. Jeugdig; **2.** vrouwelijk roofdier; **3.** gevaar; **4.** godin van de landbouw; **5.** plenzen.

© Puzzelland/130504

SUDOKU

8				7				
7	9		2			6	8	
		4			3		2	9
	7					4	6	
				2	1	5		
		2	4		5			7
			3	1		9	4	6
	4							1
3		9			8		7	

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

7	3	1	2	8	4	9	6	5
6	8	5	3	7	9	4	1	2
9	4	2	5	6	1	3	7	8
3	6	7	4	5	8	1	2	9
1	2	8	7	9	6	5	4	3
4	5	9	1	2	3	7	8	6
8	9	4	6	3	7	2	5	1
5	1	6	9	4	2	8	3	7
2	7	3	8	1	5	6	9	4

OPLOSSINGEN VAN VORIGE KEER

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Visum; 5. oud; 8. maske; 13. leek; 14. adrem; 16. stut; 17. arc; 18. ere; 19. kap; 21. ure; 22. tent; 25. lood; 27. sint; 28. ali; 30. spil; 32. leed; 33. blond; 35. poef; 37. os; 38. egel; 39. duro; 40. au; 41. talm; 43. negus; 45. kust; 47. mail; 49. ris; 50. oele; 52. neon; 54. zone; 56. mac; 58. lea; 60. mui; 61. vee; 63. ares; 65. paris; 67. gent; 68. matig; 69. sax; 70. volks. VERTICAAL: 1. Vlam; 2. ier; 3. sectie; 4. uk; 5. ode; 6. ur; 7. dek; 9. as; 10. studio; 11. kur; 12. eten; 14. art; 15. mal; 18. ent; 20. pos; 23. endemie; 24. blo; 26. oppoken; 27. sesam; 28. aller; 29. indus; 31. lease; 32. lot; 33. ben; 34. dus; 36. fut; 42. lancet; 44. gis; 46. ulevel; 48. lol; 50. ooi; 51. imam; 53. nep; 54. zus; 55. lets; 57. ara; 59. aas; 60. mix; 62. enk; 64. si; 66. ra; 67. go. **Crypto-overlapper:** Horizontaal: 5. Paspeling; 6. spalkoven; 7. drijverbod; 8. rijengerds. Verticaal: 1. Valpartijk; 2. opblijvent; 3. aldoorlel; 4. ongeloods. **Anagram:** 1. lift-flirt-Filter; 2. roet-ratio-Oratie; 3. vier-vlier-Livrei; 4. keer-erker-Kerrie; 5. doen-zonde-Zonder; 6. aard-draai-Agadir; 7. aver-averij-Naijver; 8. rang-garen-Gerant; 9. neer-Irene-Einder; 10. teug-terug-Ruigte. Eindoplossing: FOLKZANGER **Woordzoeker:** APPELSCHURFT **Puzzelslang:** 1. Iran; 2. neusgat; 3. tuba; 4. akoniet; 5. typiste. Het sleutelwoord luidde: INSTANTIE

Pompoenen

Een toetje na de maaltijd… menigeen kan bijna niet wachten. Het lijkt alsof de hele warme maaltijd dient om een dessert te kunnen eten.

Tekst: Miriam de Windt

Een toetje heeft meerdere functies in een maaltijd. Een toetje dient in de eerste plaats voor de lekkere trek, culinair gezien voor meer variatie in smaken en ook als aanvulling van de warme maaltijd. Hetzij aanvulling voor wat betreft voedingsstoffen of voor de verzadigingswaarde van de maaltijd.

Analyserend

Dit pompoendessert levert bijna alle voedingsstoffen rijkelijk. Sommige zelfs meer dan de aanbevolen hoeveelheid voor een hele dag, zoals vitamine A, verzadigde vetten en cholesterol. Van de laatste twee is het minder gunstig dat er zulke hoge hoeveelheden in uw dessert zitten. Zij zijn voornamelijk afkomstig van de roomboter en de eidooiers. Het hoge aantal calorieën komt van de boter, cashews en de suiker in het recept. Alle andere voedingsstoffen worden rijkelijk geleverd door de pompoen en de cashewnoten.

Dit recept is een goed voorbeeld van een aanvulling van verzadigingswaarde van een maaltijd. Gezien de hoge percentages calorieën, eiwitten, vetten en koolhydraten, past dit nagerecht na een maaltijdsoep (heldere soep) of na een rauwkostsalade met een kleine portie eiwitgerecht. Bijvoorbeeld een 'ceasar's salad', met alleen een beetje geraspte kaas, geen vlees/kip. Een ander idee is om de portie pompoendessert per persoon te verkleinen. U kunt dit gerecht ook bakken in een cakeblik en als een plakje 'cake' serveren.

Pompoenen

De pompoen werd al heel lang verbouwd. In Midden- en Zuid-Amerika werden al tussen 9000 en 7000 jaar v.Chr. pompoenen verbouwd. In de 16e eeuw werd de pompoen voor het eerst in Europa geïntroduceerd.

Pompoenen worden nu in verschillende landen verbouwd, voor verschillende doeleinden. Groente of koolhydraatbron voor de mens, diervoeder en ook als sierobject tijdens bepaalde perioden in het jaar. Bijvoorbeeld de "jack-o-lantern" van Halloween.

De lekkerste pompoenen verkrijgt u van plantages waarbij de aarde rijk is aan voedingsstoffen en de pompoen plant voldoende water krijgt. Niet teveel en niet te weinig water.

Meestal worden pompoenen gekookt. Maar er zijn ook andere bereidingswijzen mogelijk, zoals stomen, bakken, wokken en roosteren. Als de pompoen-vruchtvlees niet stevig is, als u vreest dat na het koken u een "waterige" uitelkaar vallende pompoen gaat krijgen, dan is het de moeite waard om een van de andere bereidingswijzen te proberen. De pompoen komt dan namelijk niet in kontakt met water en blijven de consistentie en de smaak beter behouden.

Pompoenzaden

Dat u pompoenzaden kunt eten wist u vast en zeker al. Geroosterde pompoenzaden is een gezonde variatie voor een tussendoortje of in plaats van noten. Pompoenzaden bevatten meer vezels, vit A en C en ook meer onverzadigde vetzuren dan noten. En minder kalorieen en vetten. De overige voedingsstoffen worden in vergelijkbare hoeveelheden geleverd. In zekere zin, kunt u beter pompoenzaden kiezen dan noten indien u minder kalorieen in uw voeding wenst.

Bovendien bevatten pompoenzaden ook bepaalde medicinale eigenschappen. Volgens "Remedi I Kustumbernan di nos bieunan" van Dinah Veeris: o.m. een aftreksel van de gemalen zaden kunt u gebruiken tegen darmparasieten, een kompres van de gemalen zaden tegen bronchitis, eten van de zaden voor meer mannelijke hormonen en bescherming van de prostaat. De moeite waard om meer te verdiepen in de gezondheids bevorderende iegenschappen van zaden. Meer noten eten is wel in opkomst, maar zaden eten we nog te weinig.

Miriam de Windt is diëtiste en natural nutritionist.
T 889-1788
C 520-6932
E mdewindt@scarlet.an.

Voedingswaarde voor een 1-persoonsportie

Voedingsstoffen	Hoeveelheid	% DAH
Calorieën/ kJoules	813/3413	41%
Natrium	85 mg	4%
Eiwitten	17 g	17%
Kalk	120 mg	17%
Vetten	78g	78%
IJzer	4.7 mg	31%
Verzadigde vetten	22 g	108%
Vitamine A	1209 mcg	134%
Cholesterol	420 mg	152%
Vitamine B1	0.39 mg	39%
Koolhydraten	67 g	27%
Vitamine B2	0.37 mg	28%
Voedingsvezels	6 g	19%
Vitamine C	40 mg	57%

De percentages zijn berekend op basis van 2000 calorieën (8400 Kjoules) per dag, voor een gezonde volwassene.

Kook mee met May

Pompoendessert

Voor 4 personen

Ingredienten:
2 pond pompoen, geschild
6 eidooiers
1/2 cup ongezouten roomboter
1/2 cup suiker
1/2 cup semolina, een beetje geroosterd
1 cup cashew nuts, fijn gehakt
2 eetlepels gember preserve (potje met fijngehakte gember en een stroop)
3 cardamoms, gemalen
1/2 theelepel kaneel
2 eetlepels brandy
1/4 theelepel rozen-essence
3 eiwitten, stijf geklopt

Bereidingswijze:
De oven voorverwarmen tot 350 graden Fahrenheit.

De pompoen gaar stomen, af laten koelen, met een vork prakken.

De boter en suiker samen kloppen, de dooiers een voor een toevoegen en kloppen. De pompoen toevoegen, dan alle andere ingrediën-ten. Goed mengen.

Tot slot de stijf geklopte eiwitten erdoor vouwen. In een ovenvaste schaal doen.

In de voorverwarmde oven ongeveer 30 minuten bakken.

Warm of koud serveren.

Eet smakelijk,
May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Maycas del Limari, Sauvignon Blanc Reserva Especial

Druivensoort:	**Sauvignon Blanc**
Streek:	**Noordelijke Limari Vallei**
Kleur:	**Helder wit/geel**
Geur:	**Limoen en asperges**
Smaak:	**Fris, mineralig, elegant**

Deze wijn wilde ik u niet onthouden. De wijn wordt gemaakt in de noordelijke Limari Vallei met een bodemgesteldheid van steen, klei en kalksteen, de ideale combinatie om Sauvignon Blanc op te planten.

In deze Reserva Especial ontdekken we behalve fris citrusfruit ook wat mineraligheid, munt en een vleugje asperges, terwijl tegelijk de elegantie fraai aanwezig is. Niet voor niets werd deze wijn tot beste Sauvignon Blanc van heel Chili gekozen.

De wijn is zeer geschikt als aperitief door zijn frisse, stuivende karakter, maar drink hem ook bij groene salades met geitenkaas.

Ook bij gepôcheerde witvis met rabarber en zuring of limoen is dit een wijn om van te gaan houden. Voor de Sauvignon Blanc-liefhebbers onder u een wijn om zeker eens te proberen; het is een echte prijswinnaar en wordt wereldwijd geroemd.

Santé!

Erik van Kampen, sommelier

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store Licores Maduro en uw favoriete supermarkt!

Het genot van wijn

Wijnreis naar Chili en Concha y Toro (2)

We vervolgden onze weg naar de noordelijk gelegen Limarí Vallei in navolging van één van de belangrijkste wijnmakers van Concha y Toro.

Tekst: Erik van Kampen

Begin jaren negentig had Marcello Papa, wijnmaker van Concha y Toro en verantwoordelijk voor de gehele, zeer succesvolle lijn, Casillero del Diablo het noorden bezocht en was toen overtuigd geraakt van het potentieel aldaar, vooral van de Limari Vallei. De natuurlijke omstandigheden maken dit dal tot een bijkans perfecte wijnregio.

Op vierhonderd kilometer benoorden Santiago zou je een warm weertype verwachten. Maar heet wordt het in Limari eigenlijk nooit, aangezien oceaanlucht permanent voor afkoeling zorgt. Vrijwel overal elders in Chili vormt het kustgebergte een scherm tussen de zee en de wijnvalleien, maar deze bergrug begint net onder Limari en is dus daar niet aanwezig. Vanuit de oceaan drijven derhalve wolken en vaak mist de vallei binnen, haast elke ochtend. In de middag breekt de zon door, aan een doorgaans buitengewoon heldere hemel. De intensheid van het licht is ruim een derde hoger dan in bijvoorbeeld Puente Alto, even bezuiden Santiago, wat de groei van druivenstokken sterk stimuleert. Regen valt er nauwelijks, een minieme acht centimeter per jaar. Er moet dus worden geïrrigeerd, vanuit speciaal daarvoor aangelegde bassins in de Andes.

Zo mogelijk nog specialer is de grond. Op de noordoever van de Limari, waar de beste wijngaarden te vinden zijn, bestaat deze uit een stenige bovenlaag van zanderige klei, met daaronder varianten van kalksteen.

Limarí Vallei

Marcelo Papa stelt dat deze omstandigheden 'de meest elegante en mineralige witte wijnen van Chili geven. Als bewijs laat hij enkele soorten proeven, waaronder een aantal bijzondere Sauvignon Blancs.

Daarin ontdekken we behalve fris citrusfruit ook wat mineraligheid, munt en een vleugje asperges, terwijl tegelijk de elegantie fraai aanwezig is. Niet voor niets werd deze wijn tot beste Sauvignon Blanc van heel Chili gekozen. Mooie, bijna Bourgondisch gestileerde, dus niet overfruitige Chardonnays komen eveneens uit het noordelijke gebied, waaronder de - alweer - mineralige, karaktervolle Unoaked Chardonnay Maycas del Limari 2008. De merknaam Maycas staat voor een premium range van Concha y Toro en is ontleend aan de Quechua, de taal van de Inca's en betekent 'betrouwbare akker'.

Tijdens mijn bezoek aan Tabali werd ik getroffen door de schoonheid van een archeologische vindplaats van de Inca's. De Inca's hanteerden een kalender ter ere van de zonnegod 'Inti'. Voor deze oude cultuur telde de week tien dagen. De week werd 'Junka' genoemd. De maand, 'Quilla', bezit drie 'Junka's' en één zonnejaar bevatte 12 'Quilla's'. Concha y Toro heeft deze kalender als basis voor het ontwerp van de etiketten gebruikt.

De opmerkelijke labels geven de tijd aan tussen de oogst en de botteling van de Maycas-wijnen. Zo heeft het etiket van de Sauvignon Blanc 17 'Junka's', hetgeen 170 dagen betekent tussen de oogst van de druiven en de botteling. Hier werden we uitgenodigd om een aantal van deze bijzondere Maycas del Limari-wijnen te proeven en te beoordelen. Een aantal van mijn proefnotities zal ik ter afsluiting met u delen.

Maycas del Limari Reserva Sauvignon Blanc
Met tonen van asperges. Single Vineyard-wijn. Vrij lichte aanzet. Sterker in de neus dan in de smaak. Prettig aperitief. Wat eleganter in de neus. Filmend in de aanzet. Goede frisheid en mineraliteit. Goede balans.

Maycas del Limari Reserva Chardonnay
15-20 Procent van de jonge Chardonnay gaat in barrique, de rest in tank. Wat geler van kleur. Typiciteit van de Limari. Appelaroma's in de neus met lichte houtimpressie. Niet zo boterachtige neus. Krachtige aanzet. Dikke Chardonnay. Goede mineraliteit. Hoge kwaliteit Chardonnay, met frisse mineraliteit en goede zuurbalans.

Maycas del Limari Reserva Syrah

In mei gebotteld. Diepe kleur. Duidelijke tint paars. Mooie fruitexpressie. Frisse aanzet. Prettige smaak. Wat strak in de smaak. Duidelijk aanwezige tannines. Fruit van oudere stokken. Diepe kleur. Tint paars. Mooie neus van rood fruit. 18 Maanden op barrique. Intense aanzet. Goed middenpallet. Goede lengte. Knappe Syrah. Toont het potentieel van de Limari aan. Goede aciditeit en frisheid.

Reserva Especial Cabernet Sauvignon
Uit warmer gedeelte van Limari. Diepe kleur. Lichte ontwikkeling. 85 Procent Cabernet Sauvignon, 15 procent Syrah. Kenmerkend in de neus. Vrij lichte aanzet. Nog wat tannines. Mooie smaken van tabak en cacao afgewisseld met ceder, mint en eucalyptusachtige smaken, goede finale. Echte aanrader met lengte, diepgang en complexiteit.

Hopelijk heeft u genoten van mijn uiteenzetting over dit geweldige wijnland en de wijnen van Maycas del Limari in het bijzonder. Binnenkort zal ik u weer mee op reis nemen naar een heel ander wijngebied met andere mensen en andere verhalen.

Erik van Kampen is sommelier bij Licores Maduro.

Arbeidsrecht

Oproepkrachten

Steeds vaker maak ik in mijn praktijk mee dat werkgevers wensen te werken met oproepkrachten. Oproepkrachten zijn werkzaam op basis van een oproepovereenkomst.

Tekst: William ten Veen

In de praktijk wordt tevens gesproken over: afroepkrachten, flex-werkers, invalkrachten of stand-by medewerkers. De oproepovereenkomst tussen partijen wordt vaak op papier gezet, maar dit is niet wettelijk verplicht. Een groot misverstand is dat als er geen schriftelijk document is er geen oproepovereenkomst tot stand kan zijn gekomen. Ook een mondelinge oproepovereenkomst is een rechtsgeldige overeenkomst. Bij het sluiten van een oproepovereenkomst weten partijen over het algemeen (nog) niet hoe vaak en wanneer er gewerkt zal worden door de oproepkracht.
Een kenmerk van een oproepovereenkomst is dat de oproepkracht in beginsel slechts recht heeft op loon over de daadwerkelijk gewerkte uren. Over de periode dat een oproepkracht wacht op een oproep krijgt deze niets uitbetaald. Om te kunnen beoordelen of een oproepovereenkomst gekwalificeerd dient te worden als een arbeidsovereenkomst, dan wel een overeenkomst tot het verrichten van enkele diensten, is de feitelijke invulling van de tussen partijen bestaande werkrelatie doorslaggevend. Er is sprake van een arbeidsovereenkomst op grond van de wet als aan de volgende voorwaarden is voldaan: (1) er moet sprake zijn van een gezagsverhouding tussen partijen, (2) de oproepkracht moet de verplichting hebben de overeengekomen arbeid (persoonlijk) te verrichten en (3) de oproepkracht moet loon ontvangen.

De volgende categorieën oproepovereenkomsten worden onderscheiden. Ten eerste: het oproepcontract in de vorm van een voorovereenkomst, op grond waarvan er telkens wanneer er gewerkt wordt een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd ontstaat. Ten tweede: het oproepcontract in de vorm van een arbeidsovereenkomst met uitgestelde prestatieplicht.
In de praktijk wordt veelal gebruik gemaakt van de tweede variant. De reden daarvoor is dat de wet in artikel 7A:1615fa lid 1 sub b Burgerlijk Wetboek van Curaçao bepaalt dat de vierde aaneengesloten arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd tussen partijen van rechtswege wordt geconverteerd in een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. In de arbeidsovereenkomst met uitgestelde prestatieplicht wordt over het algemeen afgesproken dat de werknemer pas zal komen werken nadat deze daartoe wordt opgeroepen. De werkgever is in beginsel verplicht op te roepen wanneer er werk voorhanden is. De oproepkracht is in beginsel verplicht aan de oproep gehoor te geven. Om te voorkomen dat de werkgever op grond van een wettelijke bepaling ook over de niet gewerkte uren loon dient te betalen, dient in de oproepovereenkomst expliciet opgenomen te worden dat slechts loon over de daadwerkelijk gewerkte uren wordt betaald. Indien partijen niet zijn overeengekomen hoeveel uren de oproepkracht door de werkgever (minimaal/maximaal) per week of per maand zal worden opgeroepen, spreken we van een 'nul-urencontract', hetgeen overigens geen wettelijke term betreft.
Net als een gewone arbeidsovereenkomst kan een oproepovereenkomst voor bepaalde of onbepaalde tijd worden aangegaan. Indien de oproepovereenkomst wordt aangegaan voor bepaalde tijd eindigt deze van rechtswege (lees: automatisch en zonder dat voorafgaande opzegging is vereist). In het geval de oproep-

overeenkomst tussen partijen niet op papier is gezet, wordt deze geacht te zijn aangegaan voor onbepaalde tijd. De voor onbepaalde tijd aangegane oproepovereenkomst (zijnde een arbeidsovereenkomst) eindigt door opzegging of door ontbinding door het Gerecht in Eerste Aanleg op verzoek van één der partijen. De opzegging moet voldoen aan de dwingendrechtelijk voorgeschreven opzeggingsbepalingen van de Landsverordening beëindiging arbeidsovereenkomsten het Burgerlijk Wetboek van Curaçao. Om te mogen opzeggen heeft de werkgever toestemming nodig van het ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn, sector Arbeid. Daarnaast dient de contractuele - en bij afwezigheid daarvan de wettelijke - opzegtermijn in acht te worden genomen. De werknemer hoeft geen voorafgaande toestemming van het ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn, sector Arbeid alvorens de oproepovereenkomst op te kunnen zeggen. Ontbinding zal worden uitgesproken door het Gerecht in Eerste Aanleg indien er sprake is van gewichtige redenen. Indien ontbinding wordt uitgesproken is de rechter bevoegd de werknemer een vergoeding naar billijkheid toe te kennen.

Mr. William ten Veen is advocaat en partner bij BBV Legal tenveen@bbvlegal.com

Mens & Werk

Strategische personeelsplanning

Personeel is al eeuwen de belangrijkste productiefactor, hoewel veel managers dat niet zien en personeel wordt vaak als een lastige bijkomstigheid gezien. Het is voor elke organisatie, van groot tot klein, belangrijk dat er goed personeelsmanagement is. En een positieve bijkomstigheid is dat goed personeelsmanagement veel onkosten bespaart. Innoveren en investeren is de enige manier om een organisatie goed te laten functioneren en wendbaar te maken.

Tekst: Judice Ledeboer

Er wordt bij organisaties vooral veel tijd besteed aan marketing en klanten binnenhalen, maar als er geen geschikt personeel of te weinig personeel is om de productie te doen, om de werkzaamheden uit te voeren of om service te geven is succes niet verzekerd. Charles Darwin zei het al: 'It's not the strongest of the species that survive, nor the most intelligent, but the one most responsive to change' en dit is precies waar het om gaat tegenwoordig. De gehele samenleving is aan het veranderen en mensen moeten mee veranderen, ook op topniveau. Het gaat niet meer alleen om hogere omzetten draaien waardoor er hopelijk meer winsten gemaakt worden. Om een bedrijf of organisatie gezond te houden draait het om personeel dat het bedrijf draaiende houdt en op het gebied van personeelsmanagement moet er nog heel wat veranderen.
Human Capital, de mensen binnen het bedrijf, wordt in de toekomst de belangrijkste productiefactor. Kennis en kunde gaat een veel grotere rol spelen. Niet alleen van het personeel dat de werkzaamheden moet uitvoeren om een bedrijf draaiende te houden, maar ook van het management en personeelsmanagement die er samen voor moeten zorgen dat de juiste mensen op de juiste plek zitten en dat de medewerkers ook kennis van zaken hebben. Bij veel organisaties neemt de concurrentie toe waardoor er beter gepresteerd moet worden en men komt er hoe langer hoe meer achter dat er veel personeel is dat helemaal niet geschikt is voor de functie die ze bekleden. Er is ook een enorme achterstand in kennis van producten, werken met nieuwe technieken en gebrek aan talenkennis

Personeel is een belangrijke factor bij het het draaiende houden van een bedrijf.

waardoor medewerkers niet waardevol zijn voor de bedrijven en organisaties.
In tijden van crisis wordt het echt duidelijk wat men aan zijn personeel heeft. Om de concurrentie voor te blijven, de kosten op peil te houden en om talentvolle medewerkers te binden zijn er veranderingen noodzakelijk. Het verhogen van de pensioenleeftijd naar 65 jaar heeft ook veel gevolgen voor bedrijven en instanties, want men moet medewerkers langer in dienst houden. Dit heeft veel gevolgen. Beide partijen, de werkgever én werknemer gaan er in de meeste gevallen op achteruit. Wat moeten de werkgevers gaan doen om een goede strategische personeelsplanning te implementeren?
Personeelskosten stijgen ieder jaar, maar daar moet ook wel iets tegenover staan: goed functionerend personeel. Bedrijven die willen groeien zullen daar op moeten inspelen. Zelf talent opleiden en kijken over de landsgrenzen is daarbij een noodzaak. Het is duidelijk dat er op veel gebieden waar expertise nodig is geen geschikt personeel is te vinden. Dit is vooral in Europa te bemerken. Dichter bij huis, op Curaçao en de andere eilanden, komt dit echter ook voor. Bedrijven laten uit de hele wereld experts invliegen om technische of problemen op andere gebieden op te lossen. Dit kost enorm veel geld en uiteindelijk betaalt de consument hiervoor, hoe je het ook wendt of keert. Prijzen en kosten van dienstverlening stijgen. Het doel van strategische personeelsplanning is om inzicht te verkrijgen in de vraag welk personeel de organisatie op korte en langere termijn nodig heeft. Natuurlijk moet er altijd rekening gehouden worden met de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Kan een organisatie haar ambities waarmaken met de medewerkers die ze thans heeft. Nu en in de toekomst?
Heeft de organisatie medewerkers in huis met de juiste kennis, vaardigheden en gedrag? Wat ontbreekt er? Wat is er nodig of misschien overbodig? En heeft een organisatie de juiste instrumenten tot haar beschikking? Het resultaat dat bereikt moet worden is dat de juiste medewerker op de juiste plaats zit. De inzet van het personeel is daarbij nodig. Bedrijven realiseren zich dat nog niet voldoende. De inzet van personeel is zelfs gerelateerd aan de organisatiedoelen. Om te beginnen moet de HR-manager lid zijn van het Management Team, want hoe kunnen er organisatiedoelen worden vastgesteld als men niet eens weet of het personeel dat men heeft de kennis, vaardigheden en het gedrag heeft om die organisatiedoelen te bereiken?
Dit betekent dat er vanuit beleidsmakers en werkgevers een ommekeer moet komen in denken en handelen. Dit moet vooral gericht zijn op algemeen belang en niet alleen op zelfbelang, want hoe gemakkelijk is het om vanuit een goede positie waarbij er iedere maand een riant salaris betaald wordt beslissingen te nemen. Het komt ook voor dat 'niets doen' een optie is, zolang men zelf niet geraakt (financieel of op het gebied van imago) wordt. De leiders blijven in hun ivoren torentjes zitten, weten niet eens wat er op de werkvloer speelt en zijn zelden of slecht bereikbaar. Een goede strategische personeelsplanning begint dus bij het management, bij de grote bazen. Beschikken die wel over de benodigde kennis, vaardigheden en het juiste gedrag om hun functie uit te voeren? Als niet alle neuzen dezelfde kant opstaan op dat gebied dan is succes niet haalbaar. Volgende keer meer over de uitgangspunten en de voordelen van strategische personeelsplanning.

Management

Over organiseren, ondernemen, managen en leidinggeven

Dissatisfiers en motivators (2)

Nog enkele korte woorden over dissatisfiers en motivators. Veel onderzoek heeft uitgewezen dat de volgende zaken in allerlei bedrijven tot grote ergernis leiden bij medewerkers: Het niet nakomen van beloften, ongelijke behandeling door leidinggevenden, papieren rompslomp en bureaucratie op het werk, geroddel en geklik, pesterijen, onverschillige houding van de top, mensen die werk afschuiven, mensen die niets voor een ander over hebben, mensen die niet hard werken, en mensen die doen alsof ze druk zijn.

Tekst: Jan de Ruijter

Wanneer deze zaken zich voordoen bij management, supervisors of collega's, leidt dat tot ontevredenheid en deze zaken vallen dan ook onder de dissatisfiers naast de reeds genoemde factoren. Wanneer deze zaken zich niet voordoen of gecorrigeerd zijn, voorkomt of stopt dat ontevredenheid maar het motiveert of inspireert nog niet.
Het basisprincipe van motivators is dat mensen iets willen bereiken in het leven, iets van hun leven willen maken. Mensen zoeken dus een werkorganisatie die de mogelijkheid biedt persoonlijke doelen na te streven en te bereiken. Mensen zijn altijd voor iets gemotiveerd en motivatie is dan het totaal van beweegredenen dat op een bepaald moment aanwezig is om iets te willen, te doen, na te streven en te willen bereiken. Wat mensen in het algemeen nastreven is afgebeeld op de reeds uitvoerig beschreven piramide van Maslow en wat mensen nastreven op de hogere Maslow-categorieën van sociale behoeften, de behoefte aan waardering/erkenning en de behoefte aan zelfontplooiing betreft zaken als waardering, een prettige werksfeer, autonomie, zinvol werk, en je kunnen ontwikkelen zoals reeds in de vorige aflevering beschreven. Vooral de behoefte aan waardering berust op een intrinsiek, diepgeworteld verlangen bij de mens om van waarde te willen zijn, en het mag niet worden afgedaan als een egoïstisch verlangen naar het 'spotlight'. Management heeft veel keuze aan middelen om uitdrukking te geven aan waardering waarbij de volgende criteria gehanteerd moeten worden: De erkenning moet 1) specifiek zijn, dat wil zeggen voor een bepaalde goede handeling of prestatie, 2) tijdig gegeven worden en niet bijvoorbeeld twee maanden later, 3) vaak of regelmatig gegeven worden en niet slechts zo af en toe ad-hoc, 4) iets zinvols zijn voor de medewerker, aan zijn hoop en verwachting voldoen en 5) met oprechtheid gegeven worden en niet als een maandelijkse routine of vervelende verplichting. De motivators worden gegeven op basis van de neutrale en zakelijke beoordeling van de maandelijkse resultaten, het behalen van de maandelijkse doelen, de maandelijkse evaluaties. Beloon op basis van de prestatie, niet op bais van de positie of functie. Dit systeem vervangt het dagelijkse, tijdrovende en onproductieve directe toezicht op de medewerker. Beloon openlijk en gebruik elke gelegenheid om iets positiefs in groepsverband te vieren. Om beloningen te geven die van waarde zijn voor de individuele werknemer is het nodig de medewerkers te kennen en iets over hun doelen en ambities te weten.

Erkenning en waardering
De ouderwetse werkplaats van vroeger was gevuld met zinloos routinewerk zonder enige vreugde en betekenis, zonder enig uitzicht uitgevoerd door verveelde, trieste mensen die zich niet betrokken bij hun werk voelden en met de grootste tegenzin elke dag maar weer naar hun werk sukkelden. En helaas zien we dat nog steeds bij heel veel bedrijven. Goede, moderne bedrijven daarentegen, besteden alle nodige aandacht aan employee-betrokkenheid (engagement) en erkenning, waardering. Het geven van erkenning en waardering is enerzijds iets heel menselijks en duidt op een menselijk en ethisch beleid, anderszijds is het tevens strategisch, het is iets dat in zakelijk opzicht goed werkt, het leidt tot succes. Het verbetert de moraal en de zakelijke resultaten. Het bevordert betrokkenheid en enthousiasme bij medewerkers. Erkenning en waardering vormen het bewijs dat goede prestaties ook door anderen gezien, bevestigd en gewaardeerd worden. Diepgaand onderzoek in Amerika toont aan dat slechts 25 procent van de bedrijven aandacht besteedt aan erkenning en waardering, 75 procent van de werknemers is niet echt betrokken bij het werk en 80 procent zet zich niet echt in voor het bedrijf, 86 procent doet niet meer dan strikt verwacht wordt en doet geen extra moeite. Dat zijn trieste cijfers. Dagelijkse erkenning kan simpelweg een welgemeend compliment of dank je wel zijn als bewijs dat goed werk gezien en gewaardeerd wordt. Regelmaat is nodig net zoals een manager dat thuis geeft aan zijn vrouw en kinderen, ook die hebben regelmatig erkenning en waardering nodig. Daarnaast moet er erkenning zijn voor speciale prestaties zoals het bereiken van maandelijkse quota en doelen, het implementeren van kostenbesparingen, het inbrengen van creatieve ideeën en het succesvol implementeren van verbeteringen. De beloningen daarvoor moeten aanzienlijk zijn en ook van persoonlijke waarde voor de medewerker(s). Erkenning van diensttijd is een derde vorm van erkenning en waardering. Goede bedrijven vieren om de drie maanden de jubilea van mensen die 1, 3, 5, 7, 10, 15, 20 etc. dienstjaren hebben. Een typisch voorbeeld van een slecht gemanaged verzekeringsbedrijf op Aruba was het recente jubileum van een medewerker met 50 dienstjaren. Dat werd volkomen vergeten, er was niemand die daar enige aandacht aan besteedde. Geen dank je wel, geen enkele blijk van waardering. De laatste vorm van erkenning en waardering zijn de vieringen in teamverband van een groep, divisie of het hele bedijf. Dat kan zijn om goede jaarresultaten te vieren, de introductie van een nieuw product of het winnen van een community award of industry award. Deze vieringen bevorderen loyaliteit, betrokkenheid, enthousiasme en gemeenschapszin. Met name in de time-share verkooporganisaties zijn vieringen met het hele team een goede en heel effectieve gewoonte. Het zetten van doelen vormt de grondslag voor een bedrijfscultuur van erkenning, waardering en viering. Maak zinvolle en uitdagende doelen en beloon en vier het behalen van die doelen. Zowel de grote doelen als de dagelijkse kleine details kunnen inbegrepen worden in iemands doelstellingen voor een bepaalde maand en zoals reeds behandeld moeten mensen inspraak hebben bij de vaststelling van hun maandelijkse doelen. De doelen die opgesteld zijn worden wel de zaadjes van de erkennings- en waarderingscultuur genoemd en naar de open communicatie over die doelen wordt wel verwezen als het proces van het zaaien van die zaadjes.

(Wordt vervolgd)

Jan de Ruijter is bedrijfsconsultant op Aruba, janderuijter@yahoo.com
Voor managementseminars door Jan de Ruijter, zie www.omegacaribbean.com

Spotlight op een lid van Adeck

'Houd van wat je doet'

In het kader van het 20-jarig bestaan van Asosiashon di Empresa Chiki Kòrsou (Adeck) verschijnt er elke maand gedurende 2013 een artikel in de Ñapa dat licht werpt op de organisatie en haar activiteiten. Het accent ligt hierbij vooral op het belang van het Midden- en Kleinbedrijf.

Naam ondernemer: Iraida Hamoud-Abraham
Naam bedrijf: Unique Flowers
Bestaat officieel sinds: 16 december 1980
Aantal medewerkers: 3
Soort bedrijf: Bloemenzaak
Contact: Caracasbaaiweg 203, 461-4071/461-2063

"Elke ondernemer die nu een bedrijf gaat beginnen, zou ik aanraden zich goed te informeren met betrekking tot het zakendoen, de verantwoordelijkheden die een ondernemer heeft en de wet en regelgeving in verband met ziektekostenvoorziening, belasting en dergelijke die op Curaçao van toepassing zijn. Ook voor huidige ondernemers is dit van belang; er treden namelijk regelmatig en voortdurend veranderingen op in die wet- en regelgeving."

"Verder is het voor starters aan te raden om goed na te gaan wat voor soort bedrijf je wilt beginnen. Omdat er al een soortgelijke onderneming bestaat, hoeft het voor jou niet onrendabel te zijn om ook daarmee aan de slag te gaan. Consumenten, ook als zijn ze reeds klant bij een ander bedrijf, zijn altijd wel op zoek naar innovatie, hetzij in de vorm van een nieuw product of dienst of een toevoeging aan het bekende. Twijfel niet, geloof in jezelf en wees zelfverzekerd! Het welslagen van je onderneming hangt hiervan af."

In haar jonge jaren is Iraida Hamoud-Abraham bij verschillende organisaties werkzaam geweest. Desondanks zijn bloemen altijd haar passie geweest. Toen ze in de gelegenheid werd gesteld om een cursus te volgen in Japanse bloemkunst, greep ze die dus ook met beide handen aan. Tot op heden is de Japanse techniek voor het samenstellen van bloemen haar favoriet. Toen Iraida nog een voltijdse baan had, begon ze in de pauzes en na het werk met het maken en verkopen van bloemstukken. Haar echtgenoot fungeerde toen als bezorger. Daarna ging ze halve dagen werken bij een werkgever en uiteindelijk werkte ze voltijds als ondernemer. Om zich verder te ontwikkelen op het gebied van ondernemen in de bloemenindustrie, volgde ze gedurende haar werkvakanties cursussen in Venezuela en Amerika. Volgens Iraida moet je doen waar je van houdt, maar is het ook belangrijk dat je kennis bezit van het werk dat je doet.

De uitdagingen en de offers
Deadlines kunnen behoorlijk veel stress veroorzaken en dit valt niet altijd mee. Dit was echter niet de grootste uitdaging waar Iraida voor kwam te staan. Voordat ze het in de gaten had, werkte ze zeven dagen in de week; en dit terwijl ze een gezin had. Maar ook haar sociale leven ging erg achteruit: "Ik was een 'workaholic' geworden", bekent Iraida. Een eigen bedrijf hebben, betekende dus opofferingen brengen. Zo kan ze zich nog goed herinneren dat ze een briefje van haar zoon kreeg, waarin hij haar feliciteerde met Moederdag, alhoewel hij wist dat ze als gezin zelf Moederdag pas de week daarop zouden vieren. Dat was toen immers de nieuwe traditie geworden in huize Hamoud. Maar ook andere feestdagen of activiteiten die normaliter met het gezin werden doorgebracht, kregen een andere invulling gezien het grote aantal verzoeken dat Unique Flowers rond die dagen krijgt.
Met de tijd heeft ze een balans weten te creeren tussen het werk en het gezinsleven. Zo werkte zij bijvoorbeeld niet meer op zondag en brachten ze als gezin samen tijd door op Banda'bou.

De voldoening en de juiste instelling
Hoewel er weleens fouten zijn gemaakt, klanten ontevreden zijn geweest of er iets verkeerd is gegaan, kan Iraida met voldoening terugkijken op wat ze bereikt heeft met de onderneming. Zo heeft ze bijvoorbeeld ook voor verschillende trouwerijen bloemstukken mogen regelen, en stond ze in verschillende landen op beurzen. Iraida had niet als eerste doel om rijk te worden; ze had een visie en wilde die uitkristalliseren. Met de tijd heeft ze geleerd om de zaken zowel vanuit haar passie als vanuit een commercieel oogmerk te bezien. Gezien de loopbaan die Iraida reeds aflegde, ziet ze graag het bedrijf nog voortbestaan. Minstens zolang als zij nog leeft en hopelijk zelfs voor komende generaties. "Ik heb er mijn leven en ziel in gestopt", zegt ze trots. Ook de oudste kleindochter deelt Iraida's idee, namelijk om het bedrijf niet te verkopen noch te sluiten.

Mogelijkheden beter benutten
Volgens Iraida zijn er op het eiland heel wat personen met vaardigheden en talenten die ze op een meer optimale manier kunnen benutten. Kijk bijvoorbeeld eens naar de Blue Curaçao (likeur), die nu wereldberoemd is. Zo zou een geitenhouder ook geitenkaas kunnen produceren, verkopen en zelfs exporteren. Hij moet dan natuurlijk wel het productieproces bestuderen en aanleren, voor zover hij dat nog niet weet.

Deviezen
Gezien de huidige economische situatie, het feit dat alles steeds duurder wordt en het eiland het grootste deel van haar consumptiegoederen importeert, zou het goed zijn om deviezen binnen te halen, maar ook geld in de eigen economie stoppen. Iraida hoopt dat ook anderen het belang hiervan zullen inzien. Unique Flowers doet dit zelf ook al, door bijvoorbeeld een aantal bloemen in te kopen bij lokale producenten. Het betreft onder meer zonnebloemen en tropische bloemen. Ook is het mogelijk om vanaf andere delen van de wereld bij Unique Flowers een bloemstuk te bestellen voor iemand die op Curaçao woonachtig is. Men kan dan via een credit card of via online banking de betaling verrichten.

Erkenning voor Adeck
"Ik ben negen jaar bestuurslid van Adeck geweest. Adeck heeft veel doorgemaakt. Toentertijd was er bijna geen instantie die Adeck kende, en het werven van fondsen verliep moeizaam. Nu gaat het naar mijn mening heel goed. Adeck heeft zijn draai gevonden. Adeck zou meer erkenning moeten krijgen en moet zeker blijven bestaan. In dat kader moet er dus ook plaats worden gemaakt in het bestuur voor de jongere generatie."
"Adeck geeft advies en pleit voor ondernemingen, ze kunnen hier als het ware ruggensteun vinden. Hierdoor krijg je als kleine onderneming ook het gevoel en de indruk dat je meetelt. Maar ook van de zijde van de ondernemingen wordt verwacht dat men meer informatie zoekt en vergaderingen bijwoont", aldus Iraida. Ook herinnert ze zich nog altijd wat pater Römer vroeger zei: "De kleine man heeft geen eigendommen, maar hij heeft wilskracht!" Wilskracht is zeker ook een van de succesfactoren voor het welslagen van een ondernemer.

Bestuurslid Adeck aan het woord:

Vóór je je baan opgeeft voor een eigen bedrijf…

Gabriel (Boy) Magdalena
Oprichter/bestuurslid Adeck

Contact Adeck
Adres: Rooseveltweg 152, 2e verdieping
Telefoon: 868-0790
Fax: 868-0712
Email: info@adeckcuracao.com

Je hebt een idee om een onderneming te beginnen. Wat nu te doen? Je baan opgeven? En wat dan? Neem geen overhaaste beslissingen en zeker niet als het op ondernemen aankomt. Neem de tijd om je financiën op orde te brengen, nazoekwerk te doen, zowel een plan A als een plan B opstellen, een strategie voor de transitie bedenken en om je idee uit te proberen.

Financiën
Het zou goed zijn genoeg financiële middelen op de bank te hebben staan: een gemiddeld bedrag van zes maanden levensonderhoud. Daarnaast is het goed om je schulden (zoveel mogelijk) af te lossen.

Nazoekwerk
Onderzoek je idee voor je product of dienst goed, voer een test uit door middel van een informele focusgroep, dan zal je te weten komen of er een markt voor is.

Een plan
Er zijn genoeg boeken beschikbaar op het gebied van ondernemen, die je stap voor stap kunnen begeleiden bij het opstellen van een plan. Dit zal je helpen om de juiste activiteiten uit te voeren op het gebied van ondernemen.

Uitproberen
Gebruik je vrije tijd, naast je vaste baan, om je ideeën uit te proberen. Dit is een veilige manier om je idee uit te proberen en te zien hoe dit zich ontwikkelt, terwijl je nog een (vast) inkomen hebt.

Strategie
Zet alle persoonlijke en professionele hulp die je denkt nodig te hebben op een rijtje. Zorg ook voor een plan B voor de plannen die je bedacht hebt.

Armoedige rijkdom

Mensen in beweging staan soms doodstil. Mensen in beweging geven veel geld uit om geestelijke armoede aan te schaffen. Ik heb ooit een manager gekend die mij onder een kop koffie met grote angstogen vertelde dat hij arm zou sterven. Dat was hem ooit voorspeld. Het angstzweet brak hem uit. Toen ik hem wees op zijn armoedige karakter werd me dat, op zijn zachtst gezegd, niet in dank afgenomen. "Wat bedoel je daar nou mee?" "Kijk eens in de spiegel, Leo." Hij was niet blij met mij, maar dat was ik allang niet meer met hem.

Leo is niet de enige die armoedig is. We zijn het allemaal. Met dank aan de Ipad, Iphone en social media zijn we zo afgestompt dat een diepgaand en ernstig gesprek ten enen male onmogelijk lijkt. Laatst ontbeet ik op het Wilhelminaplein en geloof me, als ik ergens heen ga met mijn lief, laat ik mijn digitale wereld thuis. Als er iets is, bellen ze hem maar. Verderop zaten twee stellen, overduidelijk toeristen. De mannen droegen witte sokken in sandalen (oh, dat cliché...) en de dames hadden hun te dikke billen in een kortbenige legging gesjord. Zelfs de muggenbulten ontbraken niet. Ik keek naar vier gebogen hoofden. Er werd niet gesproken. Echt, geen wóórd! Drie personen tegenover je en je praat met de andere kant van de wereld via Whatsapp, maakt Facebook deelgenoot van hetgeen je niet zit te doen of Twittert dat je zo lekker op het terras zit op Curaçao. Ik heb daar twee uur gezeten en mijn verbazing steeg met het kwartier. Bij het verlaten van het terras hadden zij slechts geluid gemaakt bij de bestelling. Met gebogen hoofd sloften zij heen. Gelukkig kan mijn lief met één vernietigende blik mijn lippen verzegelen.

Vanuit de digitale luie stoel is het momenteel ook erg hot om te schelden, een heksenjacht te ontketenen, een DDos aanval uit te voeren of doodsbedreigingen te uiten. Heerlijk anoniem voelen deze mensen zich 'master of the universe'. Dat is niet alleen ziek, ik vind het ook zo armoedig.

Digitale communicatie verarmt de mens en er ontbreekt nonverbale ondersteuning. Informatie wordt in hapklare brokken geserveerd. Platte tekst kan anders overkomen dan wanneer er een gezichtsuitdrukking of een gebaar bij hoort. Als ik via de Ipad met mijn dochter in Nederland klets hebben we vaak dikke pret. Met een stalen gezicht typ ik 'hahaha' en kriebelt de lach van binnen. Heel soms schater ik hardop, waarbij ik dan wat besmuikt om mij heen kijk. De buren mochten eens denken dat ik gek geworden ben.

Zodra ik ergens een pijntje voel 'duik' ik het internet op en kan mij zonder enige moeite vier verschillende ziekten toeëigenen. Dat is niet alleen onhandig, het veroorzaakt stress. Vervolgens ga ik weer kijken wat de verschijnselen van stress zijn en of ik daar werkelijk onder lijd. Nog niet zo heel lang geleden was het leven een stuk simpeler. Je had één telefoon. Als je daarmee in de rondte liep trok je per ongeluk de stekker eruit. Weg verbinding. Je had een televisie zonder'remote'. Je moest opstaan om te 'zappen', dus meer lichaamsbeweging. Brieven werden met de hand geschreven. Ik heb dat uit nostalgische overwegingen nog met een vriendin in Nederland gedaan. We bleven steken op welgeteld drie brieven. Wat een werk!

Maar ik bevind mij in een groot gezelschap, eenzaam maar niet alleen. Het kost wat, al die I-apparatuur, maar je kunt er zo heerlijk bij zwijgen.

15 percepties

Wil je je plezier verdubbelen

Louis Hilgers woonde in de jaren zeventig op Curacao, is al 40 jaar getrouwd met een Antilliaanse, heeft een enorme passie en liefde voor Curaçao en deed hier een aantal onderwijsprojecten. Geregeld komt hij terug op zijn geliefde Curaçao. Tijdens zijn laatste bezoek liet hij zich inspireren tot het schrijven van een vijftiental stukjes. Een serie die in evenzoveel delen in de Ñapa verschijnt. Vandaag deel 2.

'Bo ke dòbel bo fun?' schreeuwt het reclamebord om half zes 's morgens. Zou dat ook gelden voor de vijf vissers van Isla Margarita die op de kade in een fel debat over de grote wereldproblemen verwikkeld zijn? Keer op keer steken ze dapper met hun wrakke barkjes de zee over. Toen Hij daarboven net klaar was met het uitwringen van de wolken voor de laatste regendruppels ontwaakte ook de Gran Marché,,, een milde regenbui heeft altijd iets louterends; de wereld heeft zich even opgefrist. En dan staan daar ineens zomaar een paar oude, versleten, natte schoenen op straat... 'ketsen' zoals ze op Curaçao zeggen... welk verhaal zou daar achter zitten? Het water in de Annabaai klotst rustgevend tegen de kade van mijn favoriete terras Iguana Café... het pontje legt weer aan... de brug is verkeerd... Curaçao is ontwaakt... het momentum is weer voorbij.

Beroep onder de loep

'Tot in de puntjes goed verzorgd'

In de rubriek 'Beroep onder de loep' vertellen mensen over hun ervaringen in hun beroep. Deze week: Milangela (Mila) Marchena. Zij is logistiek medewerker bij Anper N.V.

Tekst en foto: Roxanne Martha

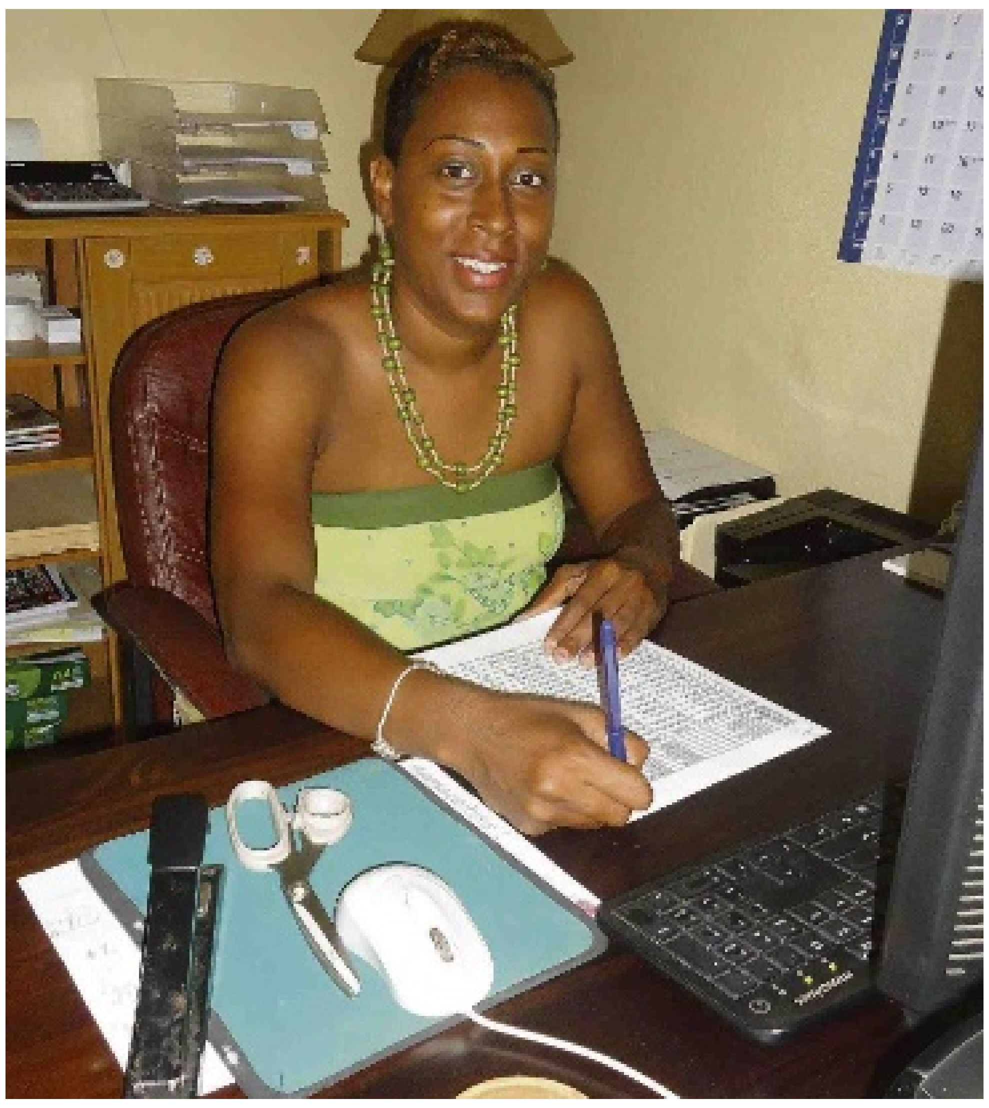

Wat houdt je beroep in?

"Anper N.V. is een bedrijf dat de logistiek afhandelt wanneer particulieren of bedrijven goederen in het buitenland aanschaffen. Anper N.V. bewaakt het vervoer van de ingekochte goederen vanaf het moment na de aankoop in het buitenland, totdat de goederen bij de koper op Curaçao aankomen. Als logistiek medewerker ben ik onder meer verantwoordelijk voor de administratie van dit traject en dat dit ook zo goed mogelijk verloopt. Hierbij gaat het er meestal om dat er zo min mogelijk vertraging is in het vervoer van de goederen. Daarnaast onderhoud ik contacten met zowel de leveranciers in het buitenland als de klanten op Curaçao."

Hoe lang ben je al logistiek medewerker?

"Bij Anper werk ik nu vijf jaar als logistiek medewerker. Maar ik heb eerder bij eenzelfde soort onderneming gewerkt. Na een paar jaar bij die onderneming, was ik toe aan iets anders en heb ik ontslag genomen, maar had eigenlijk geen andere baan. Ik wist ook niet precies wat ik wilde gaan doen. Om toch een inkomen te hebben ben ik aan de kassa bij een benzinestation gaan werken. De eigenaars van dat benzinestation zijn toevallig de eigenaren van Anper N.V. Vanwege mijn ervaring sprong ik af en toe in bij het bedrijf. Maar toen kreeg ik naast mijn zoon nog tweelingdochters. Met drie kinderen zag ik het niet zitten om verder wisseldiensten te draaien bij het benzinestation. Ik wilde terug naar een normale kantoorbaan en toen is me aangeboden om bij Anper N.V. te komen werken. Maar de kinderen groeien snel op en ik wil nu het nog kan zoveel mogelijk tijd met ze doorbrengen. Dat heeft ertoe geleid dat ik wilde stoppen met werken. Maar de eigenaar wilde me echt niet kwijt. Aangezien ik voor het grootste deel van mijn werkzaamheden niet per se op kantoor hoef te zijn, zijn we tot een akkoord gekomen dat ik vanuit huis zou werken. En dat doe ik nu sinds oktober vorig jaar."

Wat is het vervelendste dat je in je werk hebt meegemaakt?

"Het is heel leuk en interessant werk. Er komt heel veel bij kijken wanneer het gaat om het transport van goederen. Het is een hele uitgebreide administratie die tot in de allerlaatste puntjes goed uitgevoerd moet worden anders wordt het onoverzichtelijk met alle gevolgen van dien. Ik sta er altijd op dat de dingen precies gedaan worden zoals het hoort, waardoor ik door sommige collega's als 'vervelend' wordt gezien. Maar mijn baas weet gelukkig mijn precisie wel te waarderen. Ik denk dat hij daarom bereid was mij van huis uit te laten werken."

Wat is het leukste aan het werken als logistiek medewerker?

"De omgang met klanten vind ik heel leuk. Ik heb echt heel veel klanten en lang niet alle klanten zijn even gemakkelijk in de omgang, maar dat vind ik juist leuk in het werk. Als echt álle klanten alleen maar lief en aardig zouden zijn, dan zou mijn werk heel eentonig en saai zijn. Het is een uitdaging om een 'boze' of 'vervelende' klant toch nog een plezier te kunnen doen."

Wat was je graag geweest als je geen logistiek medewerker was?

"Ooit wilde ik politieagent worden. Ik heb me zelfs aangemeld en ben aangenomen als aspirant. Maar ik zat toen in een relatie en mijn partner vond het toen niet zo leuk dat ik langdurig weg moest om de politieopleiding te volgen. Om de relatie te redden heb ik mijn loopbaan als politievrouw opgegeven. Toch, als ik nu zou kunnen kiezen dan zou ik graag een eigen bedrijf willen opzetten. In wat precies weet ik niet. Doordat ik nu met containers werk, heb ik met verschillende leuke goederen te maken, waarvan het mij aardig lijkt om ze te gaan verkopen. Ik denk dat ik dat in de toekomst ook echt ga doen."

Bestemming Curaçao

'Een juweel van een eiland'

Naam: Luuk Harrewijnen
Komt uit: Diemen, Nederland
Duur verblijf: 2,5 weken
'Business or Pleasure?': Pleasure
Verblijft bij: Huis in de buurt van Zuurzak

Luuk Harrewijnen komt samen met zijn vrouw sinds begin jaren 90 jaarlijks naar Curaçao. "In de eerste jaren kwamen we één keer per jaar, maar tegenwoordig is dat inmiddels drie keer per jaar", vertelt de 55-jarige Harrewijnen. "We komen altijd in april/mei, dan in augustus en dan weer rond november/december. Er was een tijd dat we het toch een beetje jammer vonden om in een warme maand in Nederland op Curaçao te zitten. Maar het is een paar jaar geleden dat het in Nederland langdurig echt warm is geweest in augustus. Sinds een aantal jaren hebben we een woning in de buurt van Zuurzak waar we verblijven. Eén keer per jaar komt ook onze dochter samen met haar vriend mee naar Curaçao."

Harrewijnen en zijn vrouw zijn inmiddels dus meer dan dertig keer naar Curaçao gekomen en kunnen niet genoeg krijgen van het eiland. Wanneer ze hier zijn genieten ze intens van het eiland, maar niet op de manier zoals toeristen dat doen. "Wij vermijden de typische toeristische attracties", aldus Harrewijnen die Curaçao als zijn tweede thuisland beschouwt. "Wij hoeven niet meer lang op het strand te liggen bakken. We zitten liever thuis lekker op de porch en nemen af en toe een duik in het zwembad. We genieten wel van de lokale kunst, cultuur en architectuur. We gaan graag naar onder meer Landhuis Bloemhof, Landhuis Habaai en de Mon Art Gallery in het Rif Fort. We brengen onze tijd ook door met het lezen over de geschiedenis van Curaçao, omdat we heel erg geïnteresseerd zijn in wat zich allemaal heeft afgespeeld in de afgelopen 100 jaar. Door daarover te lezen krijg je naar mijn mening een veel beter beeld van het eiland. Veel Nederlanders hebben namelijk een eenzijdig beeld. Dat was duidelijk te zien in die schokkende documentaire ('Onder Elkaar' van de NTR, red.) van een paar weken geleden waar veel over te doen was. Daar kwamen mensen in voor die hier al lange tijd wonen, maar geen woord Papiamentu spreken. Dat terwijl het in Nederland wel belangrijk wordt gevonden dat buitenlanders de Nederlandse taal spreken omdat ze in Nederland wonen. Maar om de één of andere reden zien de Nederlanders niet in dat dit ook geldt als ze zich op Curaçao vestigen."

Harrewijnen gaat verder: "Lokale bewoners moeten zich meer realiseren dat ze in een paradijs wonen. Ik kan me voorstellen dat ze het eiland als 'gewoon' en misschien zelfs als niet zo bijzonder beschouwen, omdat ze hier altijd gewoond hebben. Maar ze moeten beseffen dat Curaçao echt een juweel van een eiland is en ze dus niet zo maar huisvuil overal weg moeten gooien en het eiland vervuilen door zwerfvuil te creëren. Curaçao heeft ook heel veel mooie monumenten die in zeer slechte staat verkeren, maar gelukkig worden er steeds meer door Monumentenzorg gerestaureerd."

Harrewijnen is partner bij PriceWaterhouse-Coopers Nederland. Over vijf jaar zit het erop en dan is hij gepensioneerd. "Het is de bedoeling om dan langer op Curaçao te verblijven. We denken aan een half jaar hier en de andere helft in Nederland. Ik zou het dan ook erg leuk vinden om iets te kunnen betekenen voor het eiland."